

-442-

ՀԲՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՀՍԽՀ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

351.71(47.95)

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՑԵՔ

Գ Յ ՈՒ Ղ Հ Ա Ր Կ Ը

Ի ՍՊԱՍ ԿՈԼՏՆՏԵՍՐԻԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊ
ԶԱԿԱՆ ՅԵՎ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՄՐԱՊՆԴՄԱՆԸ

ԿՈԼՏՆՏԵՍՐԻԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ԿՈԼՏՆՏԵՍԱ-
ԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ՝ 1932 ԹՎԻՆ

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն

1923 թ.

ՀՆԳԱՄՅԱԿԻ ԱՌԱՋԻՆ ՅԵՐԵՐ ՏՐԱՎԱ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ
ԱՐԴՅՈՒՆԱՐԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՃՈՒՄԸ

Հնգամյակի անցած յերեք տարին խոշորագույն հաջողությունների տարիներ էին սոցիալիստական շինարարության բոլոր բնագավառներում: Առանձնապես խոշոր են 1931 թ. հաջողությունները, մի տարվա, վորին միանգամայն ճիշտ, վճռական անուն է տրված:

Այդ տարում ԽՍՀՄ արդյունաբերության արտադրանքը 27 միլիարդ ռուբլի յեր կազմում է 1930 թ. համեմատությամբ աճում էր տվել 21 տոկոս, ընդլրում՝ ծանր արդյունաբերությանը՝ հետագա հաջողությունների հիմքը յերկրի ինդուստրիալիզացիայի և գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման գործում՝ անել է 28,7 տոկոս:

Ըստ արտադրության հիմնական տեսակների մենք մինչ պատերազմյան մակարդակից չատ ավելի առաջ էյինք անցել: Այսպես, որինակ՝ ածուխը 1931 թ. մենք տվել ենք գրեթե կրակնակի անգամ ավելի, քան մինչև պատերազմը, նախքան՝ 27 անգամ ավելի, գյուղատնտեսական մեքենաշինարարության արտադրանք գրեթե 8 անգամ, ելեկտրո տեխնիկական արդյունաբերության՝ 13 անգամ ավելի:

Ըստ արդյունաբերության մի շարք ճյուղերի՝ նավթային, մեքենաշինարարության, ելեկտրոֆիկացիայի, կոնսերվի, հրուշակային-հնգամյակը կատարված է 2 ու կես և 3 տարում: Զգալիորեն աճել է թեթև արդյունաբերությունը, իսկ սննդի ինդուստրիայի ծավալման տեմպը գերազանցել է հնգամյա պլանի առաջադրանքները:

1931 թ. մեր արդյունաբերությունը մեծ հաջողություններ է ձեռք բերել նոր տեխնիկային տիրապետելու գործում: Մենք կազմակերպել ենք արդյունաբերության միանգամայն նոր տեսակներ՝ տրակտորներ, ավտոմեքենաներ, կոմբայներ, ծավալել ենք նոր, մեղ մոտ չեղած, մեքենաների արտադրություն: Խորհրդային գործարաններում խորհրդային ճարտարագետներն ու բանվորները խորհրդային նյութերից ամենաբարդ մեքենաներ և սարքավորում են պատրաստում, վոր մինչ այդ արտասահմանից էյին ներմուծվում:

1931 թ. արդյունաբերության բնագավառում մեր ունեցած հաջողությունները միանգամայն համապատասխանում են այն հսկայական ներդրումներին, վոր մենք կատարել էյինք մինչ այդ և հենց 1931 տ. ընթացքում:

Հնգամյակի սկզբին և մինչև 1931 թ. արդյունաբերության կապիտալ շինարարության մեջ ներդրվել է 6 միլիարդ ռուբլի, իսկ միմիայն 1931 թ. ներդրումները կազմել են 7 միլիարդ ռուբլի, այսինքն 1 միլիարդ ռուբ. ավելի, քան նախընթաց 2 ու կես տարիններում:

11-264391

1931 թ. գործարկվել են նոր ձեռնարկություններ և ցեխեր 3500 միլ. ուռք. արժողությամբ, իսկ նախընթաց 2 ու կես տարվա ընթացքում՝ 3,390 միլ. ուռքի:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՃՈՒՄԸ

ԽՍՀՄ ինդուստրացման հսկայական հաջողությունների մեջ 1931 թ. վճռական հաղթանակների տարի յեր նաև գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման Փրոֆտում: Դա նախ և առաջ արտահայտվում է նրանով, վոր գյուղի չքավոր միջակ մասսան արժատապես դարձել է դեպի սոցիալիզմ:

Հնգամյակի առաինջին տարվա (1929 թ.) վերջում կոլեկտիվացված եր գյուղացիական տնտեսությունների 7,6 տոկ., 1930 թ. կոլեկտիվացումը ընդգրկել է 22 տոկոս, իսկ 1931 թ. վերջում՝ 62 տոկոս:

Կոլտնտեսականը կենտրոնական տեղն եր գրավել գյուղատնտեսության մեջ: Աշխատավոր գյուղացիության յերկու յերրորդ մասը պրոլետարիատի և նրա կուսակցության ղեկավարությամբ գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման ուղին եր բռնել:

Մի շարք հիմնական գյուղատնտեսական բնագավառներում համատարած կոլեկտիվացումը հիմնականում արդեն ավարտված է:

Այսպես, Հյուսիսային Կովկասում կոլեկտիվացված է 1931 թ. վերջում գյուղացիական տնտեսությունների 81,5 %, Ներքին Վոլգայում՝ 83 %, Միջին Վոլգայի ձախալնյա մասում՝ 96 տոկոս:

Ավարտվելու վրա յե համատարած կոլեկտիվացումը Ուկրաինայում և Կենտրոնական սևահող շրջաններում, վորտեղ կոլեկտիվացրած տնտեսությունների թիվը հասնում է 70 %-ի:

Սոցոր են կոլեկտիվացման հաջողությունները նաև աղգային հանրապետություններում և շրջաններում:

Գյուղի սոցիալիստական վերակառուցումը, կոլտնտեսությունների և խորհտնտեսությունների՝ վորպես գյուղատնտեսական արտադրության հիմնական տիրապետող ձևի, լայնածավալ դարգացման այն լծկան ելին, վորի ոգնությամբ մենք 1931 թ. խոշոր տեմպեր ձեռք բերինք ցանքերի տարածության աճման, տեխնիկական մշակութիւնների դարգացման, գյուղատնտեսության յեկամտաբերության բարձրացման ասպարիզում:

Այն, ինչ վոր մատչելի չեր մանր, վորչիացած անհատական տնտեսության համար, իրագործելի դարձավ խոշոր կոլեկտիվ տնտեսության մեջ: Դաշտերը մշակելու և բերքը հավաքելու համար մեքենաներ գործադրելը, բերքատվությունը բարձրացնող ամեն տեսակի ագրոտեխական ձեռնարկումներ անցկացնելը—այս բաները կարելի յեր լայնորեն կիրառել կոլեկտիվ տնտեսության պայմաններում միայն:

Կոլտնտեսությունների դաշտերը սպասարկող մեքենա—արքալտորային կայանների թիվը հասել է 1931 թ. մինչև 1400-ի:

1926 թ. ունեցել ենք 78 հազար ձիու ուժի հավասար տրակտորներ, 1930 թ. այդ թիվը հասել է արդեն 913 հազարի, այսինքն՝ աճել է դրեթե 12 անգամ, իսկ 1931 թ. նորից կրկնապատկվել է, հասնելով 1890 հազ. ձիու ուժի: Մենք արդեն 1931 թ. խորհրդային արտերդմ ունեցել ենք մոտ 200 հազ. տրակտոր և 6 հազ. կոմբայն, վորոնք գործնականում ցույց են տալիս սոցիալիստական խոշոր տնտեսության առավելությունները՝ անհատական մանր տնտեսության հանդեպ և անհամեմատ հեշտացնում են մարդկային աշխատանքը:

«Վոլջ գյուղատնտեսության վերակառուցումն անհնար կլիներ յեթե չվերակառուցվեր նրա տեխնիկական բազան, չապահովվեր գյուղատնտեսական արտադրությունը տրակտորներով, կոմբայններով և բերքահավաքի մեքենաներով: Յեվ այդ ուղղությամբ ել մենք հնգամյակի յերեք տարում իսկական հեղաշրջում ենք առաջացրել հենց գյուղատնտեսական մեքենաչինարարության մեջ» (Մոլոտով—17-րդ կուսկոնֆերանսը):

Մեքենայական տեխնիկայի հիմքի վրա սոցիալիստական խոշոր տնտեսություն ստեղծելը մեզ հնարավորություն տվեց այդ յերեք տարվա ընթացքում յուրաքանչյուր տարի միջին թվով 7 միլ. հեկտար ցանքի ավելցուկ ունենալ:

Այդ նախ յերեք տարվա ընթացքում կոլտնտեսական ցանքի տարածությունն աճել է 1,3 միլ. հեկտարից մինչև 84 միլ. հեկտար:

Մենատնտեսին 1931 թ. բաժին եր ընկնում ցանքի ընհանուր տարածության 23 տոկոսից ավելի քիչ:

Առանձնապես մեծ չափերի յե հասնում կոլտնտեսական տեխնիկական մշակությունների ցանքերի աճումը:

Բամբակի ցանքի տարածությունը 1928 թ. 17,5 հազ. հեկտարից 1931 թ. բարձրացել է մինչև 1.416 հազ. հեկ., շաքարի ճակնդեղի՝ 12,2 հազ. հեկտարից մինչև 826,4 հեկ., կանեկի 21,2 հազ. հեկ. մինչև 1.695,8 հազ. հեկտար:

Այս բոլորը ցույց է տալիս, վոր կոլտնտեսական սեկտորը խորհտնտեսությունների հետ միասին իշխող տեղ է ձեռք բերել նաև գյուղատնտեսական մթերքների ընդհանուր արտադրության մեջ:

Յեթե 1929 թ. պետությունը ստացավ կոլտնտեսություններից հացահատիկային ապրանքային մթերված ամբողջ ապրանքային արտադրանքի 11,7 տոկ., ապա 1931 թ. արդեն պետության մթերած հացի ամբողջ քանակի մեջ կոլտնտեսությունների մասը կազմում է 62%, այսինքն, դրեթե յերկու յերրորդը:

Սոցոր խնդիրներ են դրված կոլտնտեսությունների առաջ նաև սոցիալիստական կենդանաբուծության դարգացման բնագավառում: Այստեղ ել կոլտնտեսությունները դգալի հաջողություններ

են ձեռք բերել: 1931 թ. կոլտնտեսություններն ունեցել են 20 միլի-
ավելի գլուխ մսացու անասուն և 9 միլ. գլուխ բանող ձի:
Առանձնապես նշելի չե այն հանգամանքը, վոր կոլտնտեսություն-
ները հատուկ ֆերմաներ են ստեղծել բարձր վորակի ապրանքային
և մսացու անասուններով (այդ ֆերմաների մսացու անասունների
ընդհանուր քանակը 11 միլ. գլխից ավելի չե):

Գյուղատնտեսական արտադրության զարգացման գործում ու-
նեցած այս հաջողությունների հետ միատեղ բարձրանում և կոր-
տրտնտեսությունների յեկամտաբերությունը: Աճում է այն յեկա-
մուտը, վորը բաժին է ընկնում յուրաքանչյուր կոլլեկտիվացրած
տնտեսություն: Տեխնիկապես զինված կոլտնտեսությունն առավել-
բություններն այն մենատնտեսի հանդեպ, վորը հնացած յեղանակ-
ներով է վարում իր տնտեսությունը, քարեց տարի ավելի ու ավելի
յե ակներեւով դառնում:

1927 թ. ամեն մի գյուղացիական տնտեսությունը, միջին թր-
վով ցանք եր ընկնում՝ թաթարական հանրապետություն մեջ—4,2 հ.
Հյուսիսային Կովկասում՝ 6,6 Միջին Վոլգայում 4,7, Ներքին
Վոլգայում 5,1 հ., Ուկրաինայում 4,5 հ. իսկ 1931 թ. նույն այդ
չրջաններում, կոլտնտեսության մեջ մտած ամեն մի տնտեսու-
թյանը միջին թվով ցանք եր ընկնում՝ թաթարստանում 5,2 հեկ.,
Հյուսիսային Կովկասում 8,6, Միջին Վոլգայում 7,7, Ներքին Վոլ-
գայում 10,9, Ուկրաինայում 5,5: Կոլտնտեսությունների աճման
և տնտեսական ամրապնդման հետ միատեղ բարձրանում է կոլտն-
տեսական մասսաների նյութական և կուլտուրական մակարդակը:

Կոլտնտեսությունների կազմակերպչական—տնտեսական հետա-
դա ամրապնդման, կոլեկտիվ տնտեսությունը բարելավված յեղա-
նակներով տանելու, կոլտնտեսական առևտուրը զարգանալու հետ
միասին կաճեն և կոլտնտեսականների յեկամուտները:

ՄԵԶ ՄՈՏ ՅԵՎ ՆՐԱՆՅ ՄՈՏ

ԽՍՀՄ աշխատավոր մասսաների տնտեսական շինարարության
բնագավառում ձեռք բերած հսկայական հաջողությունները և
դրանց նյութական և կուլտուրական մակարդակի բարձրացումը
առանձին պարզորոշությամբ կարելի չե հակադրել այն ծայրագույն
ճգնաժամին և տնտեսության անկման, վորոնք տիրում են կապի-
տալիստական յերկրներում:

Այն ժամանակ, յերբ ճգնաժամի շրջանում համաշխարհային
կապիտալիստական արտադրանքը կրճատվել է 35-40%, ԽՍՀՄ
արդյունաբերական արտադրանքն վերջին յերեք տարում ավելա-
ցել է 85%:

Ցանքերի տարածությունն աճմանը և գյուղի աշխատավորու-
թյան բարեկցության վերելքին ԽՍՀՄ-ում կապիտալիստական աշ-
խարհը կարող է հակադրի միմիային ցանքերի անընդհատ կրճատում
և աշխատավոր գյուղացիության հարձուռն անանկացում:

Կապիտալիստական աշխարհում տասնյակ միլիոնավոր գոր-

ծաղուրկներ կան: Տարեց տարի իջնում է աշխատավարձը: Գոր-
ծաղուրկների մեծ մասը բոլորովին գրկված է դործադրկության
նպաստներից:

Դրան հակառակ՝ ԽՍՀՄ-ում անընդհատ աճում է աշխատա-
վարձը և բարձրանում բանվոր դասակարգի քանակը: ԽՍՀՄ-ում
դործադրկությունն ամբողջովին վերացված է:

1932 թ. ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

1932 թ. հնգամյակի յեղարափվածան տարին է: Այս տարին մեղ
պետք է հասցնի ժողովրդական տնտեսության հիմնական ճյուղե-
րի նախ և առաջ վառելիքի, մետաղագործության, մեքենաշինա-
րության, այլև յերկաթուղային տրանսպորտի հետադա, ավել-
ի ևս լայն ծավալմանը: Այս տարում խոշորագույն խնդիրներ են
դրված գյուղատնտեսության բնագավառում՝ կոլտնտեսություն-
ների կազմակերպչական—տնտեսական ամրապնդումը, գյուղատն-
տեսական մթերքների խորհրդային առևտրի զարգացումը, խորհ-
տնտեսությունների վերակառուցումը, կենդանաբուծության զար-
գացումը և բերքատվության բարձրացումը: Պետք է վճռաբար բա-
րելավի բանվորների և կոլտնտեսականների նյութական—կեն-
ցաղային սպասարկման գործը:

Արդյունաբերության արտադրանքը պետք է աճի 1931 թ. հան-
դեպ 36 տոկոսով, վորը նշանակում է զերազանցել միջապատեղա-
յան մակարդակը չորս անգամ: Կապիտալ ծախսումները ժողովր-
դական տնտեսության վրա կազմում են 21, 1 միլիարդ ռուբլուց ա-
վելի՝ 1931 թ. փաստորեն ծախսված 16, 1 միլիարդ ռուբ. հանդեպ:

1932 թ. պետք է տա գյուղատնտեսության հետադա աճումը,
արտադրության սոցիալիստական ձևերի հետադա աճումը և ա-
մրապնդումը նրա մեջ:

Ցանքերի տարածության ընդարձակումը պետք է 1932 թ. կա-
տարվի գլխավորապես տեխնիկական մշակույթների հաշվին, վո-
րոնք արդյունաբերության և սոցիալիստական կենդանաբուծու-
թյան համար հումքային բաղա յեն հանդիսանում:

Դա նշանակում է, վոր կոլտնտեսական դաշտերում, 1931 թ.
համեմատությամբ ավելի մեծ տեղ է տրվելու տեխնիկական մրչա-
կույթներին, վորով սոցիալիստական արդյունաբերության հում-
քային բաղայի ամրապնդման հետ միատեղ զգալիորեն բարձրա-
նալու չե և կոլտնտեսական ցանքերի յեկապարեբությունը:

Ցանքի ընդհանուր տարածությունից կոլտնտեսական դաշ-
տերի մասը 1932 թ. կազմելու չե 79, 4 %, 1931 թ. 68, 2 % դիմաց:
Իսկ յեթե մենք վերցնելու լինենք և խորհտնտեսություններն, ա-
յա սոցիալիստական սեկտորի ցանքը կըկազմի 1931 թ. 77, 3 %, իսկ 1932 թ. 89, 1 %:

Կենտրոնական խնդիրներից մեկը, վոր դրված է և պետք է
լուծվի, դա բերքատվության բարձրացումն է:

Մենք ինչ գնով էլ վոր լինի պետք է 1932 թ. րերք ստանանք —

հայահատիկային մշակույթներից վոչ պակաս քան 8,5 ցենտ. յուրաքանչյուր հեկտարից, չաքարի ճակնդեղի՝ վոչ պակաս, քան 146 ցենտ. կարտոֆիլի՝ վոչ պակաս, քան 125-135 ցենտ. կանեփի՝ վոչ պակաս, 2,6 ցենտ. մանսիկի:

Վորպեսզի լրիվ ապահովված լինի ժողովրդական տնտեսութան պլանով 1932 թ. համար նախատեսված ցանքերի մակարդակի ընդարձակման և բերքատվության բարձրացման ծրագրի կատարումը, գյուղատնտեսության մեջ կմտցվի հսկայական քանակությամբ նոր տրակտորներ, գյուղատնտեսական մեքենաներ, գործիքներ և պարարտանյութեր: Նոր տրակտորներ գյուղատնտեսությունը կստանա 1 միլ. ձիու ուժից վոչ պակաս: Մեքենա-տրակտորային կայանների քանակը 1931 թ. 1400-ից կբարձրանա 1932 թ. մինչև 3-100, այսինքն, ավելի քան կկրկնապատկվի: Մ. Տ. Կ. Հոգր ցանցը կընդգրկի գրեթե բոլոր շրջանները:

Գյուղատնտեսությունը 900 միլ. ուրբ. գյուղատնտեսական մեքենաներ և գլխավորապես բերքահավաք ինվենտար կստանա:

Բացի այդ, 11 հազար նոր ավտոմեքենաներ կսպասարկեն 1932 թ. գյուղատնտեսական արտադրությունը: Տրակտորների, գյուղատնտեսական մեքենաների և ինվենտարի այս հսկայական քանակը, վոր տեխնիկական հաստատման բազա չե ստեղծում գյուղատնտեսության զարգացման համար, ամբողջովին մեր գործարանները կարողանան: Արդյունաբերության լծադալառում մեր ունեցած հաղթանակները նորանոր հաղթանակներ կսպասարկեն և սոցիալիստական սեկտորի զաչտերում:

1932 թ. պլանի մեջ խոչորագույն տեղ և դավում կենդանաբուծության վերելքի համար մղվելիք պայքարը:

Անասունների քանակի և վորակի բարձրացումը - ահա սրանք են 1932 թ. այն խնդիրները, վորոնք պետք և լուծվեն կոլտնտեսական ապրանքային ֆերմաների, այլ և կոլտնտեսականների ու մենատնտեսների ոգտագործության մեջ գտնվող անասունների քանակի բարձրացման միջոցով:

Խորհանտեսությունները գրեթե կրկնապատկում են խոչոր յեղջուրավոր անասունների քանակը: Վոչ պակաս չավով և աճում և կոլտնտեսական հանրայնացված անասունների քանակը:

Խոչոր խնդիրներ են դրված կոլտնտեսական թրոհնարությունների զարգացման ընդգլխավորում: 1932 թ. պլանը նշում և, վոր կոլտնտեսական ֆերմաներում պետք և 25 միլ. թուչուն լինի, այն ժամանակ, յերբ 1931 թ. կոլտնտեսական ֆերմաներում յեղած թուչունների թիվը 5,7 միլ. ևր կազմում:

Սոցիալիստական կենդանաբուծության հաջող զարգացումը սերտորեն կապված և կերի հարցի հետ: Կենդանաբուծական խորհանտեսությունները և կոլտնտեսական ֆերմաները պետք և ապահովված լինեն անհրաժեշտ քանակությամբ կոպիտ յնյութավի և ուսեղ կերով: Բացի այդ, կոլտնտեսությունները պետք և բոլոր հնարա

վոր միջոցները ձեռք առնեն կերով ապահովելու կոլտնտեսականների հհանրայնացված անասուններին, ողներու նրանց՝ նման անասուններ ձեռք բերելու գործում:

Ուստի 1932 թ. ցանքի պլանում նախատեսվում և զգալիորեն ընդարձակել կերի մշակույթներով. (խոտեր, ակրատապտուղներ, սիլոսային մշակույթներ) բռնած տարածությունը: Այդ մշակույթներին հատկացված տարածությունները պետք և ըստ պլանի ընդարձակվեն 1931 թ. համեմատությամբ խորհանտեսություններում 44,1 %, իսկ կոլտնտեսություններում՝ 36,5 %:

Այս ամենը - ցանքերի, մանավանդ ամենից թանկարժեք տեխնիկական մշակույթների տակ յեղած տարածության ընդարձակումը, բերքատվության բարձրացումը և կենդանաբուծության աճումը՝ ապրանքային ֆերմաներ ստեղծելու հիմքի վրա՝ հետագայում ավելի ևս կբարձրացնի կոլտնտեսությունների յեկամուտը:

Հողագործության և կենդանաբուծության բոլոր արդյունքների արժեքը՝ ըստ բոլոր սեկտորների, խորհանտեսությունների, կոլտնտեսությունների և անհատական տնտեսությունների՝ աճում և մոտ մեկ հինգերորդ մասով:

Հնգամյակի յերրորդ վճռական տարում ձեռք բերված հսկայական հաջողությունները, լիակատար հնարավորություն են ստեղծում կատարելու ժողովրդական տնտեսության 1932 թ. պլանը գյուղատնտեսության նկատմամբ: Սակայն, դա չի նշանակում, վոր այդ պլանի կատարումը կարող և ինքնահոսի մատնվել: Նոր հաղթանակներ սոցիալիստական զարգացման և գյուղատնտեսության ամրապնդման գործում ձեռք կբերվեն 1932 թվին՝ կուսակցության գլխավոր դժի համար բայլչեիկյան անողոք պայքար մղելով միայն: Կուսակցության Կենտկոմն իր ոգոստոսյան (1931 թ.) վորոշման մեջ առաջարկում և ուղադրության կենտրոնը դարձնել «կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական ամրապնդումը, նրանց զարգացման այժմյան արտելային շրջանում, աչխատանքի կազմակերպումը, հաշվառման գործի դրամածքը, գործավարձ կիրառելը, պայքար աչխատանքի վորակի համար, բարձր ապրանքային կոլտնտեսական ֆերմաների կազմակերպումը, կաղրերի ստեղծումը»: Միաժամանակ, պայքար ժողովրդական տնտեսության 1932 թ. պլանի կատարման և զերակատարման համար, ինչպես և բանվոր դասակարգի և կոլտնտեսականների լայն մասսաների մորիլիզացիան՝ հնգամյակը չորս տարում ավարտելու պայքարի շուրջն այն կարևորագույն նախապայմաններ են, վորոնք լրիվ ապահովում են յերկրորդ հնգամյակի յաղիրների լուծումը:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵՆ Ի ՍՊԱՍ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ

Սոցիալիստական արդյունաբերության բուռն աճման և գյուղատնտեսության մեջ սոցիալիստական սեկտորի զարգացման ու ամրապնդման հետ միասին, անընդհատ աճում է և պետական բյուջեն—սոցիալիստական շինարարության ֆինանսավորման աղբյուրը:

1930 թ. պետբյուջեն կազմում էր 12,8 միլիարդ ռուբլի: 1931 թ. նա բարձրացավ մինչև 20,4 միլիարդ, իսկ 1932 թ. նախատեսված է 24,4 միլիարդ ռուբլի, կամ 1931 թ. դիմաց աճում է 34,1 %:

Այդ ամբողջ 27,4 միլիարդ ռուբլի գումարը կազմվում է աշխատչի առաջին պրոլետարական պետության ներքին ռեսուրսներից: Վոչ մի կոպեկ մենք չենք ստանում փոխառության ձևով կապիտալիստական պետություններից, քանի, վոր ոտարերկրյա կապիտալիստները չառ լավ հասկանում են, վոր խորհրդային պետությանը յերկարատև վարկեր հատկացնելն ամրապնդում է խորհրդային Միությանը, ոգնում է նրան—ուժեղանցնելու սոցիալիստական շինարարությանը:

«Յեղնելով դրանից՝ արևմտյան յերկրների կապիտալիստները փարականապես հրաժարվել են մեր յերկրին վարկեր և փոխառություններ տալուց, կարծելով, վոր վարկերի և փոխառությունների բացակայությունը հալանականորեն կտապալի մեր յերկրի ինդուստրիացումը (Ստալին, ճառ տնտեսագետների խորհրդակցությունում 1931 թ. հուլիսի 23-ին):

Բայց կապիտալիստները սխալվեցին իրենց հաշիվներում: Մեր մեր յերկրի տնտեսությունն առաջ ենք տանում չտեսնված տեմպերով՝ մեր սեփական միջոցների հաշիվին, դառնում ենք այդ միջոցները մեր յերկրի ներսում, մեր ժողովրդական տնտեսության մեջ:

Մեր պետբյուջեի կարևորագույն աղբյուրը ժողովրդական տնտեսության հանրայնացված սեկտորն է: Այդ այն միջոցներն են, վորոնք և ստացվում են պետական արդյունաբերությունից, արանսպորտից, կոոպերացիայից, առևտուրից և այլ ճյուղերից: Պետբյուջեի 27,4 միլիարդ ռուբլի ընդհանուր գումարից հանրայնացված սեկտորի մասը կազմում է 21, 7 միլիարդ ռուբլի:

Հետևյալ տեղը պետբյուջեյում գրավում են բնակչությունից ստացված միջոցները, հարկեր, կամավոր մուծումներ, փոխառություններ, խնայարամարկի ավանդներ և այլն), վորոնք մոտ 5 միլիարդ ռուբլի յեն կազմում:

Այն 27,4 միլիարդ ռուբլուց, վոր մենք պետք է ժողովենք 1932 թ. 23 միլիարդ կամ 85 % կծախսվի ժողովրդական տնտեսության զարգացման, կուլտուրական շինարարության կարիքների

համար: Յերկրի պաշտպանության, կառավարման և տնտեսությունների մարման ծախսերը հաղիվ բյուջեյի 10 % են կազմում:

Այդ նույն ժամանակ կապիտալիստական յերկրները ծախսում են ռազմական կարիքների համար իրենց յեկամուտների 40—70 %: Իսկ մեր պրոլետարական պետությունը, վոր շարունակ հաշտության քաղաքականություն է տանում, յերկրի պաշտպանության համար 1932 թ. կծախսի իր բյուջեյի 5 տոկոսը միայն:

Հատկապես նշելի յե, վոր 1932 թ. ֆինանսական ծրագիրը հնարավորություն է ստեղծում խոշոր չափերով ապահովելու քաղաքի և գյուղի աշխատավորության կուլտուր-կենցաղային սպասարկման գործը և ընդհուպ մոտեցնում է մեզ յերկրորդ հնգամյակի քաղաքական հիմնական խնդրի, այն է՝ «յերկրի աշխատավոր վորջ բնակչությունը սոցիալիստական անդամակարգ հասարակության դիտակից և ազտիվ կառուցողների վերածելու» խնդրի լուծմանը:

Ընթացիկ տարում յուսավորության և առողջապահության համար պետք է ծախսվի ըստ բյուջեյի 1,5 միլիարդ ռուբլի, (1931 թ. դիմաց 23, 7 տոկոս աճում):

Իսկ յեթե մենք հաշիվ տանենք սոցիալ-կուլտուրական կարիքների համար ծախսվելիք այն գումարները, վորոնք պետք է ստացվեն Սոցապղանձարկղի, տեղական բյուջեյի և այլ գծով, ապա կստանանք 9,2 միլիարդ ռուբլի 1931 թ. ծախսված 6,6 միլիարդի դիմաց: Այդ ծախսերի համար հսկայական գումար է պահանջում կուլտնտեսական գյուղը: Հենց գյուղումն է դառնում անգրագետների խոշորագույն մասան, հենց այնտեղ պետք է կառուցենք հսկայական քանակությամբ դպրոցներ, հիվանդանոցներ, հենց այնտեղ ամենից շուտ պետք է ծախսենք ճանապարհային շինարարությունը և այլն:

Ինքված թվերը պարզորոշ ցույց են տալիս, վոր խորհրդային, իշխանությունը, իրագործելով յերկրի ինդուստրացման, գյուղատնտեսության համառարած կոլլեկտիվացման և կուլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական ամրապնդման հրապարական ծրագիրը, միաժամանակ իրագործում է և կուլտուրական հեղափոխությունը մեր յերկրում:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՁԵՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻՆ Ի ՍՊԱՍ
ԿՈՒՏԵՏԵՍԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ

խորհրդային իշխանության՝ գյուղին վերաբերող՝ ձեռնարկումները նպատակ ունեն՝ պաշտպանելու բազմախիտն աշխատավոր գյուղացիության շահերը և նպաստելու գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման, ցրված, հետամնաց մեղադանտներին կուլտնտեսությունների մեջ միավորված գործին:

Միաժամանակ այդ ձեռնարկումներն ուղղված են կուլտնտեսությունների ամրապնդմանն ու նրանց ապրանքայնության

աճմանը, կոլտնտեսականների աշխատանքի արտադրողականության բարձրացմանը, նրանց նյութական, կուլտուրական բարեկեցության վերելքին:

Սորհրդային իշխանության օգնությունն լամենից պարզորոշ արտահայտվում է այն բանից, թե վորքան գումար է ծախսվում գյուղատնտեսության համար:

1932 թ. պլանով գյուղատնտեսության մեջ ներդրվելու յե հսկայական գումար՝ 4 միլիարդ 360 միլ. ռուբլի:

Այդ գումարի հաշվին կազմակերպվելու յե 1700 նոր մեքենատրակտորային կայաններ, իսկ անցյալ տարվա կայանների հետ այդ թիվը կբարձրանա մինչև 3100: Գյուղատնտեսությանը կտրվեն նոր տրակտորներ 1 միլ. ձիու ուժի ընդհանուր ունակությամբ և 11 հազար ավտոմեքենա:

Մեկ միլիարդից ավելի ծախսվելու յե կոլտնտեսական Ֆերմաների և խորհրդանշանականությունների համար ազնվացել և մասցու անասուններ գնելու ու նրանց համար բակեր կառուցելու նպատակով:

Բացի այդ, կոլտնտեսությունները խոշոր գումարով վարկ են ստանալու և նրանց կոնտրակտացիաներով կանխավճար են տրվելու:

Բացի մեքենա, դրամ, ապրանքներ մատակարարելուց խորհրդային իշխանությունը մեծ գումարներ է ծախսում կոլտնտեսություններին անհրաժեշտ կադրեր՝ գյուղատնտեսներ, տեխնիկներ, հրահանգիչներ, հաշվետարներ և այլ աշխատողներ նախապատրաստելու համար:

Վերջապես, պետք է նշել և այն, Վոր խորհրդային իշխանություն՝ գյուղին վերաբերող որենքները կոլտնտեսությունների համար արտոնյալ գրություն են ստեղծում և նպաստում են նրանց ամրապնդմանը:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԿՆ Ի ՍՊԱՍ ԳՅՈՒՂԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՄԱՆԸ

Գյուղհարկն խոշորագույն գործիքներից մեկն է քաղաքական և տնտեսական հերթական այն խնդիրները լուծելու համար, Վոր կուսակցությունն ու կառավարությունը ղնում են այս կամ այն տարում՝ գյուղի նկատմամբ:

Այդ պարզ կլինի, յեթե մենք ծանոթանանք անցյալ տարիների գյուղհարկի հիմնական գծերին:

Մեծ արտոնություններ վերապահելով կոլտնտեսություններին և կոլտնտեսականներին, գյուղհարկը նպաստել է աշխատավոր գյուղացիության կոլտնտեսությունների մեջ ներգրավելուն:

Կուլակի նկատմամբ գյուղհարկի որենքը սահմանել է հարկում ըստ հատուկ ավելի բարձր գրույքների, անհատական կարգով հաշված յեկամտի, Վորի շնորհիվ էլ գյուղհարկը այլ ձեռնարկում:

ների շարքին նպաստել է կուլակությանը, Վորպես դատակարգ՝ համատարած կոլլեկտիվացման հիմքի վրա վերացնելու խնդրի լուծմանը:

Ջրավորներին հարկից ազատելը, կարմիր բանակայիններին, հաշմանդամներին արտոնություններ տալը, հատուկ արտոնություններ արտագնացներին, արտացոլել են իրենց մեջ կուսակցություն այն քաղաքականությունը, Վորը տարվել է գյուղացիական բնակչության այդ խմբերի նկատմամբ:

Գյուղհարկի որենքը նպաստել է ցանքի տարածության ընդարձակմանը, տեխնիքական մշակույթների զարգացմանը, անասունների բանակի ավելացմանը:

Այդ աջակցությունն արտահայտվել է նրանով, Վոր հարկից ազատվել է ցանքի տարածության ավելցուկը, մեծ արտոնություններ են տվել և մինչև իսկ հարկից ազատվել են տեխնիքական մշակույթները, հատուկ արտոնություններ վերապահվել են կենդանաբուծությանը, կոլտնտեսությունների հարկի մի մասը զեղչվել է՝ ցանքի, դաշտերը մշակելու և բերքը հավաքելու պլանը կատարելու համար և այլն:

Բացի այդ, 1931 թ. սահմանված մեծատնտեսի այն յեկամտի հարկումը, Վոր նա ստացել է իր գյուղատնտեսական միջերգները մասնավոր շուկայում վաճառելուց, մի ձեռնարկում էր, Վորը նրապատեց հացամթերման ու կոնտրակտացիոն պլանները կատարելուն:

1932 թ. գյուղհարկի նոր որենքը իր հերթին պետք է նպաստի այն տնտեսական—քաղաքական խնդիրներին լուծմանը, Վորոնք հերթի յեն դրված առաջին հնգամյակի յեզրափակման տարում և Վորոնց մասին մենք արդեն վերը խոսեցինք:

1932 թ. գյուղհարկը պետք է նպաստի՝

1. Կոլտնտեսությունների կազմակերպչական—տնտեսական ամբողջացմանը—գյուղատնտեսությունների առցիալիստական վերակառուցման կենտրոնական խնդրին:

2. Բերքատվության բարձրացմանը.

3. Տեխնիկական մշակույթների հետադա զարգացմանը.

4. Կենդանաբուծության զարգացմանը

5. Գյուղատնտեսական միջերգների խորհրդային առևտրի զարգացմանը.

6. Կուլակության, Վորպես դատակարգի՝ համատարած կոլլեկտիվացման հիմքի վրա, վերացմանը:

ԻՆՉՊԻՍԻ՞ ՅԵՐ ԳՅՈՒՂՀԱՐԿՆ ԱՆՅՅԱԼ ՏԱՐԻ

Կոլտնտեսություններն և կոլտնտեսականներն արդեն 1931 թրվին իշխող դիրք էին գրավել գյուղում: Այդ հանդամանքն արտացոլվել էր նույն տարվա գյուղհարկի մեջ

Կոլտնտեսությունների հարկման կարգն անցյալ տարի արժատապես փոփոխվեց: Մինչև 1931 թ. կոլտնտեսություններն, ինչպես և մենատնտեսները, հարկվում էին ըստ միջին նորմաների հաշված յեկամտի: Իրականում դա նշանակում էր, վոր հարկվող այն յեկամուտը, ըստ վորի հետագայում հաշվում էին հարկը, վորոշվում էր տվյալ չրջանի բոլոր կոլտնտեսությունների համար յեկամտի միևնույն նորմաներով: Յեթե, որինակ, տվյալ չրջանում դործկոմը ցանքի մեկ հեկտարի յեկամտաբերության նորման 50 ուրբլի էր վորոշել, ապա այդ նորմայով սահմանվել է ցանքի հարկվող յեկամուտը չրջանի բոլոր կոլտնտեսությունների համար, չնայելով այն բանին, վոր իրականում ցանքի մեկ հեկտարի յեկամտաբերությունը նույն չրջանի տարբեր կոլտնտեսություններում կարող է միևնույնը չլինել:

Ուստի 1931 թ. որենքը կոլտնտեսությունների հարկումը սահմանել է վոչ թե ըստ նորմաների, այլ ըստ նրանց ընդհանուր յեկամտի, այսինքն ըստ այն բոլոր մթերքների փաստական արժեքի, վոր կոլտնտեսությունն է տվել:

Հարկման աղբյուրի սխառեմ ավելի ճիշտ էր բաշխում հարկը զանազան ունակություն ունեցող կոլտնտեսությունների միջև, և, այսպիսով, մի կոլտնտեսություն, վորը ցանքի մեկ հեկտարից ավելի շատ բերք է ստացել, վճարում էր այդ հեկտարից ավելի մեծ հարկ, քան այն կոլտնտեսությունը, վորն ավելի քիչ բերք է ունեցել:

Ընդհանուր յեկամուտը, վորով հարկն էր հաշվվում, վորոշվել է կոլտնտեսության հաշվետվության հիման վրա: Հարկման աղբյուրի կարգ սահմանելով՝ 1931 թ. որենքը նպաստել է հաշվետվության գործի կազմակերպմանը կոլտնտեսություններում և դրանով էլ նպաստել է կոլտնտեսությունների կազմակերպչական—տնտեսական ամրապնդման կարևոր գույն խնդիրներին մեկի լուծմանը:

1931 թ. որենքի յերկրորդ առանձնահատկությունը կոլտնտեսությունների հարկման նկատմամբ—դրանց հարկման համեմատականությունն է: Յուրաքանչյուր ուրբլուց կոլտնտեսությունը հարկ էր վճարում միևնույն չափով չանկախ կոլտնտեսության ընդհանուր յեկամտից: Հարկի դրույքները սահմանված էին 3 կոպ. մեկ ուրբլուց գյուղատնտեսական կոմունաների և արտելների և 4 կոպ. միատեղ հող մշակող ընկերությունների համար: Ինչքան յեկամուտ էլ ունենար արտելը՝ 10 հազար, 50 հազար և ավելի ուրբլի, միևնույն է, բոլոր դեպքերում էլ արտելը վճարում էր 3—ական կոպեկ իր յեկամտի ամեն մի ուրբլուց: Համեմատական հարկումը կոլտնտեսականներին առավելություն էր տալիս մենատնտեսներին հանդեպ, վորոնք այնքան մեծ հարկ էին վճարում յեկամտի յուրաքանչյուր ուրբլուց, վորքան խոշոր էր նրանց յեկամտի ընդհանուր գումարը:

Բացի այդ, կոլտնտեսությունների հարկման դրույքն այնքան փոքր էր, վոր հարկումը նրանց համար շատ ավելի թեթեւ էր, քան մենատնտեսների համար:

1931 թ. հարկման հետևյալ առանձնահատկությունը կոլտնտեսությունների նկատմամբ նրանց շատ մեծ արտոնություններ տալիս է: Այն կոլտնտեսությունները, վորոնց ընդհանուր յեկամտի միջին չափն ավելի էր, քան 60 ո. յուրաքանչյուր չնչին, ամբողջովին ազատվում էին հարկից: Չնայած կոլտնտեսություններին բաղձով խոշոր արտոնություններ էին վերապահվում—կենդանաբուծությունից ստացած յեկամուտը բոլորովին չէր հարկվում, ազատվում էր հարկումից ցնքի տարածության ավելցուկից ստացված յեկամուտը, տեխնիկական մշակությունները, այգիները, շանջարանոցները և այլ հատուկ ճյուղերը հարկվում էին վոչ ըստ իրական յեկամտի, այլ մեծ դեղչերով և այլն: Արտոնությունների այս սխառեմը բերում էր այն բանին, վոր կոլտնտեսությունները հարկվում էին վոչ թե ըստ իրենց իրական ընդհանուր յեկամտի, այլ վերջինի զգալի մասը բոլորովին չէր հարկվում: Բացի այդ, կոլտնտեսությունները զեղչեր էին ստանում հարկման գումարից արտադրական պլանները կատարելու համար: Այս ամենը կոլտնտեսություններին մեծ առավելություններ էր տալիս մենատնտեսների հանդեպ:

Կոլտնտեսականը իր չհանրախացված յեկամտից 1931 թ. ավելի արտոնյալ էր հարկվում քան մենատնտեսը:

Կոլտնտեսականների չհանրախացված անասուններից ստացած յեկամուտը բոլորովին ազատվում էր հարկումից: Մի չարք արտոնություններ էին սահմանված կոլտնտեսականների վոչ գյուղատնտեսական յեկամուտների հարկման նկատմամբ: Բացի այդ, կոլտնտեսականների զգալի մասը գյուղհարկից բոլորովին ազատված էր:

Այսպատվոր մենատնտեսների յեկամտի հարկումը 1931—թվին, ինչպես և նախորթաց տարիներում, կատարվել է ըստ յեկամտաբերության միջին նորմաների և դրույքների պրոգրեսսիվ տախտակի (այսինքն, հարկվող յեկամտի ընդհանուր գումարն ավելանալիս, բարձրացել է և հարկի դրույքը): 1931—թ. գյուղհարկի առանձնահատկությունը մենատնտեսների նկատմամբ—չուկայում գյուղատնտեսական մթերքների վաճառքից ստացված յեկամտի հարկումն է: Փոխվել է չբավորությունը գյուղհարկից 1931 թ. ազատելու կարգը: Մինչև այդ, գյուղհարկից ազատվում էին այն բոլոր տնտեսությունները, վորոնց յեկամուտը վորոշ չափից բարձր էր: Նման կարգի հետեվանք լինում էր այն, վոր վորոշ դեպքերում հարկից ազատվում էին և վոչ չբավոր տնտեսությունները: Ըստ 1931—թ. որենքի չբավորությունը գյուղհարկից ազատվում էր հարկային հանձնառոգողների վորոշումներով. այդ հանձնառոգողները քննում էին տվյալ գյուղի բոլոր տնտեսությունները և կազմում այնպիսիների ցուցակը, վորոնք իսկապես չբավոր են և պետք է ազատվեն հարկումից:

1931 թ. ամբողջովին պահպանվել է կուլակների հարկումը անհատական կարգով:

ՆՈՐԸ 1932 թ. ԳՅՈՒՂՀԱՐԿՈՒՄ

1932-թ. ժողովրդական տնտեսության պլանը մի շարք խնդիրներ է դնում գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման, կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-տնտեսական և ամրապնդման, բերքատվության բարձրացման, կենդանաբուծության զարգացման և այլ չնազանդումներում: Վորպեսզի գյուղահարկը համակերպված լինի այդ խնդիրներին, ոգտագործված վորպես խոշոր մի ձեռնարկում, վոր նպատակ է դրանց լուծմանը, 1932-թ. գյուղահարկի մեջ մի շարք փոփոխություններ են մտցված: Ավելի կարճ ասած, 1932-թ. գյուղահարկի հիմնական դժբեր հետվյալներն են՝

ԿՈԼՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՐԿՈՒՄԸ

Կոլտնտեսությունների հարկման հիմնական առանձնահատկությունները—ըստ ընդհանուր յեկամտի և կայուն դրույքի այդ յեկամտի մեկ ուերլուց—պահպանվում են և 1932-թ: Ինչպես և անցյալ տարում, յուրաքանչյուր կոլտնտեսություն մեջ նրա արտադրական պլանի, տարեկան հաշվետվության և այլ տվյալների հիման վրա հաշվվում է արող յեկամուտն, այսինքն՝ նրա տված՝ և՛ միերքների արժեքը և՛ այդ յեկամուտն ընդունվում են վորպես հիմք՝ հարկը վորոշելու համար: Այդ յեկամտից ամեն տեսակի արտոնություններով արվող զեղչերը զուրա հանելուց հետո հարկը վորոշվում է ըստ մեկ կայուն դրույքի, անկախ կոլտնտեսության յեկամտի ընդհանուր գումարից:

Այդ դրույքների չափը 1931-թ. համեմատությամբ բարձրացված է: Կոմունանների և արտեղների համար յեկամտի յուրաքանչյուր ուերլուց զանձվում է 3,5 կոպ. անցյալ տարվա 3-կոպեկի փոխարեն: Միատեղ հող մշակող ընկերությունների համար այդ դրույքը 4-կոպ. բարձրացված է մինչև 5-կոպ. դրա հետ միասին այն չըջանների համար, վորտեղ կոլտնտեսությունները չեն չեն յորացել, պահպանվում է 3 կոպ. դրույքը:

Իսկ ինչ վերաբերում է սակավագոր կոլտնտեսություններին, ապա նրանք ամբողջովին հարկից ազատվում են:

Դրույքների նման բարձրացումը միանգամայն ճիշտ չէ, յեթև նկատի առնենք, վոր կոլտնտեսությունների յեկամտարեկույթյունը զգալիորեն բարձրանում է:

Ամբողջովին պահպանվում են անցյալ տարվա արտոնությունները բարձակի, շաքարի ճակնդեղի, ծխախոտի, բանջարանոցների, պտղատու և խաղողի այգիների և տեխնիկական մշակույթների նկատմամբ:

Ավելացրած են արտոնությունները կտավատի, կանեփի և տեխ-

նիկական նոր մշակույթների նկատմամբ: Կենսաֆի, կանասնիկի և հարավային կանեփի ցանքերն ամբողջովին ազատվում են գյուղահարկից: Պահպանվում են յամ հողերի վրա յեղած ցանքերն ընդարձակելու համար տրվող արտոնությունները: Այդ ցանքերի յեկամուտը հարկման մեջ չի մտնում:

Կենդանաբուծությունը նպատակ ու նպատակով կոլտնտեսություններին 1931-թ. վին տրված խոշորագույն արտոնությունները ամբողջովին պահպանվում են և այս տարում:

Հանրայնացված անասունների և թռչունների յեկամուտներն ու բոլոր կոլտնտեսական ադրանքային ֆերմաների յեկամուտը հարկումից զուրա է հանվում:

Վորպեսզի սպասարկված լինի կոլտնտեսությունների կազմակերպչական ամրապնդումը, յուրաքանչյուր և ն այն կոլտնտեսությունները, վորոնք լրիվ կատարում են պետության հանդեպ իրենց ունեցած պարտավորությունները: Գյուղահարկի նոր որեւոր հատուկ զեղչեր է սահմանում:

Հաշվածման և հաշվետվության լավ գրվածքի, միերումների պլանային առաջադրանքները ժամանակին և լրիվ կատարելու համար կոլտնտեսությունները զեղչ են ստանում մինչև հարկի 25 տոկոսի չափով:

Հարկի այդ մասը հանձնվում է կոլտնտեսությանը, վորպեսզի ոգտագործվի լավագույն բրիգադներին, լավագույն կոլտնտեսական հարվածայիններին պարգևատրելու համար: Դրանով իսկ գյուղահարկը հնարավորություն է տալիս կոլտնտեսություններին դրամական ֆոնդ ունեւայու հարվածայնությունը պարգևատրելու և այն, կոլտնտեսականներին յուրաքանչյուր, վորոնք աշխատանքի լավագույն նմուշներ են ցույց տվել:

Վերջապես՝ լրիվ ազատվում են գյուղահարկից կոլտնտեսական առեկտրից ստացած բոլոր յեկամուտները:

ԿՈԼՏՆՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՐԿՈՒՄԸ

Ինչպես և անցյալ տարի, գյուղահարկ վճարում են այն կոլտնտեսականները միայն, վորոնք տնտեսություն մի մասը թողել են իրենց արամադրության տակ:

Ընդհանուր առմամբ կոլտնտեսականները հետվյալ կերպ են հարկվում:

1. Կոլտնտեսականների յեկամուտը վորոշվում է ըստ յեկամտարեկույթյան նույն նորմաների, ինչ վոր է միջակ տնտեսությունների յեկամուտը:

2. Կոլտնտեսականներից յամվելի հարկը վորոշվում է ըստ դրույքների հատուկ տախտակի: Այդ տախտակի առանձնահատկությունն այն է, վոր կոլտնտեսությունների հարկումն ավելի ցածր է, քան մեկատնտես միջակի հարկումը:

3. Կոլտնտեսականների համար պահպանվում են այն բոլոր կարեւորագույն արտոնությունները, վորոնք սահմանված էին

անցյալ տարվա որենքով, այսինքն այն արտոնություններն, վաճառքի պետք ե նպաստեն կենդանարեւության վերելքին և այլն։

Բացի այդ, սակավազոր կոլտնտեսականները հարկից ազատվում են, կոլտնտեսական կարմիր բանակայիններին մեծ արտոնություններ են տրվում և այլն։

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ՄԵՆԱՏՆՏԵՍՆԵՐԻ ՀԱՐԿՈՒՄԸ

Մենատնտեսների հարկման կարգը թողնված է այն, ինչ վեր անցյալ տրի յեր կիրառվում։ Այստեղ կանգ կառնենք հարկման հիմնական առանձնահատկությունների վրա միայն։

Մենատնտեսների 1932 թ. հարկման առանձնահատկությունն այն է, վոր պահանջվում է 1931 թ. առաջին անգամ սահմանված՝ մենատնտեսների և այն յեկամոր հարկումը, վոր նա ստանում է իր մթերքները շուկայում վաճառելուց։ Սակայն ինչքան ել տնտեսությունը իր մթերքների վաճառելուց յեկամուտ չստանա, այնուամենայնիվ հարկվում է այն դումարը, վորը կազմում է վոչ ավելի, քան գյուղատնտեսությունից և վոչ գյուղատնտեսական գրադմունքից ստացված յեկամուտի 30 %-ը։

1931 թ. համեմատությամբ, շուկայում գյուղատնտեսական մթերքները վաճառելուց ստացված հարկվող յեկամուտի այս առավելագույն չափն իջեցված է։ Անցյալ տարվա որենքով այդ յեկամուտը հարկվում էր վոչ ավելի, քան մնացած այն յեկամուտի կիսի չափով (50 %), վորն ընդհանուր կարգով հաշված էր գյուղատնտեսությունից և վոչ գյուղատնտեսական վաստակից։ Պետք է նկատի ունենալ, վոր 1932 թ. գյուղհարկի որենքով շուկայում վաճառված գյուղատնտեսական մթերքների տված և հարկման յեկամուտ յեկամուտի առավելագույն չափը վորոշված էր մնացած հարկվող յեկամուտի 100-ի չափով։ Բայց կառավարության հետադարձ վորոշումներով, վոր հրատարակված են կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների և աշխատավոր մենատնտես գյուղացիների առևտուրը զարգացնելու համար, մի շարք լրացուցիչ արտոնություններ են սահմանված։ Մասնավորապես՝ մայիսի 20-ի վորոշմամբ սահմանված է, վոր աշխատավոր մենատնտեսների այն յեկամուտը, վոր նրանք ստանում են գյուղատնտեսական մթերքները շուկայում վաճառելուց, հարկվում են վոչ ավելի, քան մնացած հարկվող յեկամուտի 30 %-ի չափով։ Այս արտոնության հետևանքով զգալիորեն իջնում է մենատնտեսների վաճառքից ստացած յեկամուտի հարկման չափը, նույնիսկ 1931 թվի համեմատությամբ։ Իրա հետ միասին, այդ նույն վորոշման մեջ ասված է, թե կոլտնտեսությունների և կոլտնտեսականների այն յեկամուտը, վոր երանք ստացել են իրենց գյուղատնտեսական մթերքները շուկայում վաճառելուց—չեն հարկվում։

Նկատի յե առնվում վոչ թե ամբողջ յեկամուտը, վոչ թե վաճառքից ստացված դումարն, այլ շուկայի գների և պետական ու

կոոպերատիվ կազմակերպությունների մթերման գների միջև յեղած տարբերությունը։ Որինակ—յեթե տնտեսությունը շուկայում ունեցած իր առևտրից ստացել է 300 ռուբլի, ապա այդ դումարը վոչ թե տնտեսության ստացած ամբողջ դումարն է, այլ միմիայն նշված տարբերությունը գների միջև։ Իսկ այդ 300 ռուբլ. վոր մասն է հարկման յենթարկվելու։

Յենթադրենք, վոր սովորական կարգով ըստ յեկամտարեւության նորմաների հաշված յեկամուտը 200 ռ. յե կազմում։ Քանի վոր հարկել կարելի յե շուկայի առևտրից ստացած դումարի 30 % միայն, ուստի հարկվում է վոչ թե 300 ռ., այլ 60 ռուբլի միայն։ Իսկ ընդհանուր առմամբ այդ տնտեսության մեջ կհհարկվի 260 ռուբլի։

Միեւթամանակ, որենքը սահմանում է, վոր այն դեպքերում, յերբ մենատնտեսը տնտեսական իր ակտադրանքը վաճառում է կոլտնտեսական կրպակի կամ կոլտնտեսական շուկայի միջոցով, նրա այդ յեկամուտը հարկումից ազատվում է։

Բացի այդ, շրջանային հարկային հանձնաժողովներին իրավունք է տրված հհարկել սակավազոր տնտեսությունների նման յեկամուտները այն դեպքերում, յերբ վաճառքն յեղակի բնույթ է կրում և յեկամուտների ամբողջ դումարն աննշան է։ Շուկայի առևտրից ստացած յեկամուտը վորոշվում է 1931 թ. գյուղհարկի հաշվառումից մինչև 1932 թ. հաշվառումը ժամանակամիջոցի համար։

Միջակ տնտեսություններից ստանալիք հարկը, վորոնց հարկվող յեկամուտը 100 ռ. ավելի յե, գանձվում է ըստ կայուն դրույքի յուրաքանչյուր տնտեսությունից 7 ռ. չափով։

Իսկ 100 ռ. ավելի հարկվող յեկամուտ ունեցող տնտեսությունների հարկը վորոշվում է դրույքների հետևյալ տախտակով։

Մեկ տնտեսության հարկվող յեկամուտի չափը

Մեկ տնտեսության հարկի չափը

ԳԵՐԱԶՆԵՑՈՂ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻՑ							
100-ից բարձր	մինչև	150 ռ.	7 ռ.	5 կ.	յեկամուտի մեկ ռ.	100-ից բարձր	
150-ից	"	200 ռ.	9 ռ.	50 կ.+8 կ.	150-ից	"	"
200-ից	"	300 ռ.	13 ռ.	50 կ.+13 կ.	200-ից	"	"
300-ից	"	400 ռ.	26 ռ.	50 կ.+17 կ.	300-ից	"	"
400-ից	"	500 ռ.	43 ռ.	50 կ.+22 կ.	400-ից	"	"
500-ից	"	700 ռ.	63 ռ.	50 կ.+30 կ.	700-ից	"	"
700-ից	"		125 ռ.	50 կ.+32 կ.	"	"	"

Ընդվորում յերկու անաշխատունակ անդամներ ունեցող տնտեսությունը զեղչ է արվում հարկի դրույքի 5 % չափով, յերեք անաշխատունակներ՝ 10 %, չորս և ավելի անաշխատունակներ՝ 15 % չափով։

Յեթե համեմատելու լինենք այս դրույքները կոլտնտեսականների համար սահմանված դրույքների հետ, ապա մեղ համար չափ

պարզ կլինի, վոր կոյտնտեսականների հարկումը չառ ավելի արտոնյալ և մենատնտեսների հարկումից:

ՍԱԿԱՎԱԶՈՐ ՄԵՆԱՏՆՏԵՍՆԵՐԸ ՀԱՐԿՈՒՄԻՑ ԱԶՍՎՈՒՄ ՅԵՆ

Սակավազոր մենատնտեսներին գյուղհարկից ազատելու կարգն ամբողջովին անցյալ տարվանն է: Գյուղի ակտիվի ժողովում կազմվում է ցուցակն այն սակավազոր տնտեսությունների, վորոնք պետք է հարկից ազատվեն: Իրանցից հետո ցուցակը մեքենակա՝ նապես հաստատվում է շրջանային հարկային հանձնաժողովի կողմից:

ԿՈՒՆԱԿՆԵՐԻ ՀԱՐԿՈՒՄԸ

Գյուղհարկն այն ձեռնարկումներից մեկն է, վորը նպաստում է կուլակության վորպես դասակարգի համատարած կոնկրետացման հիմքի վրա շտապությունից վերացմանը: Իբրև կապակցություն հարկին, ի հարկե, վոչ մի արտոնություն գյուղհարկից չի ստանում և գյուղատնտեսությունից ու վոչ գյուղատնտեսական զբաղմունքներից ստացած նրա յեկամուտը հաշվի չի առնվում լրիվ չափով: Բացի այդ, հարկը կուլակի յեկամուտից հաշվում է ըստ դրույքների հատուկ, ավելի բարձր տախտակի:

Պարզ է, վոր այս դեպքում կուլակը չառ ավելի չե վճարում, քան միջակ մենատնտեսը, ու ես առավել կուտնտեսականը: Կուլակի համար հարկի դրույքներ են սահմանված 30 կոպ. մինչև 70 կ. յեկամուտի մեկ ուրբուց, այն ժամանակ, յերբ միջակ տնտեսությունների համար նույն դրույքները 7 կոպեկ. մինչև 32 կ. են՝ մեկ ուրբուց:

Բայց առանձին դեպքերում կուլակներին հաջողվում է թաղանել իրենց յեկամուտի մի մասը, ուստի և նրա վրա ավելի քիչ հարկ են հաշվում: Վորպեսզի կուլակին վոչ մի զիջում չանել, որենքում կտրուկ ասված է, թե կուլակային յուրաքանչյուր տնտեսությունից ստանալիք հարկի չափը չի կարող ավելի պակաս լինել, քան մեկ ուրբուց 20 կոպեկ:

Բացի այդ, կուլակը պետք է իրենից ստանալիք հարկի ամբողջ գումարը մոծի ամենակարճ ժամկետում:

Սոցիալիստական լայն արշավի և դասակարգային պայքարի խիստ արման պայմաններում կուլակային տնտեսություններից մոծոմունքն ամբողջովին դանձելու հարցը խոչորագույն քաղաքական նշանակություն ունի: Սակայն ինչպես 1931 թվի վորքն և ցույց տալիս, բոլոր շրջանները չեն պատկերացնում այդ աշխատանքի խիստ կարեւորությունը:

Վորպեսզի կուլակներից գյուղհարկը դանձելիս ավանդներից խուսափի, անհրաժեշտ է, վոր գյուղի հասարակությունը

հենց կամպանիայի առաջին իսկ օրերից իր հսկողության տակ վերցնի կուլակներից հարկ դանձելու ամբողջ աշխատանքը, անձամբ մասնակցի այդ աշխատանքներին և դրանով ել ասպնովի կուլակներին լրիվ հայտարարելու և նրանցից հարկը դանձելու գործը:

Միաժամանակ, որենքի մեջ հատուկ կետ կա այն մասին, վոր խիստ արգելվում է միջակ տնտեսություններին անհատական կարգով հարկել: Այնտեղ ասված է, թե «զաշնակից հանրապետությունների կառավարությունները պետք է խիստ հսկողություն ունենան, վորպեսզի միջակ տնտեսությունները վոչ մի դեպքում քանհատական կարգով չհարկվեն»: Որենքի այդ պահանջը խիստ ստիպելով պետք է վարչական կամ դատական խիստ պատասխանատվության յենթարկվին:

1932 թ. ՀԱՐԿԻ ԳՈՒՄԱՐԻ ՄԱՍԻՆ

1931 թվի համեմատությունը գյուղհարկի ընդհանուր գումարն իջեցվում է, չնայած այն բանին, վոր գյուղի յեկամուտները 1931 թ. կազմել են 19,1 միլիարդ ուրբլի, իսկ 1932 թ. դարանք կբարձրանան մինչև 22,4 միլիարդ ուրբլի:

Այսպիսով, գյուղհարկի ծանրությունը գյուղի նկատմամբ 1932 թ. զգալիորեն կբշտան՝ ավելի մեծ յեկամուտից գյուղհարկ կդանձվի ավելի քիչ չափով, քան անցյալ տարի յե դանձվել:

Միաժամանակ, յեթե համեմատելու լինենք գյուղհարկը գյուղատնտեսության մեջ ներդրվելիք այն հսկայական գումարների հետ, վոր նախատեսված է 1932 թ. պլանով, (4300 միլ. ուրբ. ավելի), յապա մենք կանենք, վոր գյուղհարկի ամբողջ գումարն այդ ծախսումների համեմատությամբ կվնասվի վոչ ավելի, քան 10-11 տոկոս:

Բացի այդ, պետք է հիշել, վոր գյուղհարկը ամբողջովին ծախսվում է գյուղի կարիքների, նրա տնտեսական կուլտուրական շինարարության համար: Մոտ հարկի կետը մնում է հենց գյուղում՝ հանձնվում է գյուղական բյուջեյին, իսկ մյուս կեսը՝ շրջանային բյուջեյին, շրջանային կարիքների համար:

ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ 1932 թվին

Հարկի գումարը յուրաքանչյուր կոյտնտեսության համար հաշվվում է ըստ նրա ընդհանուր յեկամուտի, վորը վորոշվում է կոյտնտեսության տարեկան հաշվետվության հիման վրա:

Հաշվետվության մեջ պետք է անհրաժեշտ ավանդներ բերված լինեն վոչ միայն յեկամուտի ընդհանուր գումարի մասին, այլև տեղեկություններ այն մասին, թե վորքան յեկամուտ է ստացված յեղել հեղահատիկային ցանքերից, կտափառի, կանեփի ցանքերից, քանջարանոցներից, կենդանարուծությունից, մի խոտքով, յուրաքանչյուր գյուղատնտեսական ճյուղից առանձին, այլև վոչ գյուղատնտեսական զբաղմունքներից:

Այդպիսի հաշվետվության հիման վրա ել վորոշվում է կուլարտնտեսության ընդհանուր յեկամուտը, իսկ այդ վերջինից՝ գյուղհարկը:

Հարկման համար հաշվետվութիւնները հիմք ընդունելով, դյուղհարկի որոշումը դրդում է կոլտնտեսութիւններին կարգի բերելու այդ հաշվետվութիւնները և դրանով էլ նպաստում է նորանց կազմակերպչական—տնտեսական ամրապնդմանը:

Գյուղհարկը վորոշելու համար մերցնում են կոլտնտեսութեան 1932 թ. հունվարի մեկից մինչև դեկտեմբերի 31—ը ստացած ընդհանուր յեկամուտը: Այդ յեկամուտը վորոշելու համար պետք է հաշվել թե ինչ արժողութեամբ մթերքներ է վաճառել կոլտնտեսութեանը ամբողջ տարվա ընթացքում, վորքան է բաժանել կոլտնտեսականների համար, այլև պետք է հաշվել վոչ դյուղատրնտեսական զբաղմունքներից (յեկամուտ արդյունաբերական ձեռնարկութիւններից, կոլտնտեսութեան այլ զբաղմունքներից) ստացված յեկամուտը: Այս յեղանակով հաշված գումարը կկազմի կոլտնտեսութեան ընդհանուր յեկամուտը, վոր և վորպես հիմք է վերցվում դյուղհարկը վորոշելիս:

Սակայն, այդ յեկամուտի զգալի մասը հարկումից դուրս է մնում:

Նախ և առաջ ամբողջովին դուրս են հանվում հարկումից մասհանումներն ֆոնդերի ոգտին:

Այս ձկնորսութեան յեկամուտը դյուղհարկի տակ չի ընկնում, այլ յենթարկվում է ձկնորսական հատուկ տուրքի, հետևապէս, ընդհանուր յեկամուտից նույնպէս դուրս է հանվում:

Վերջապէս, վոչ դյուղատնտեսական յեկամուտի նկատմամբ դուրս են հանվում այն բոլոր արտադրական ծախսերը, վորոնք կապված են այդ զբաղմունքների հետ: Հետևապէս, վոչ թե ընդհանուր, այլ մաքուր յեկամուտն է հարկվում:

Այսպիսով, ընդհանուր յեկամուտի զգալի մասը հարկումից դուրս է հանվում: Փաստորեն հարկվում է վոչ թե կոլտնտեսութեան ընդհանուր յեկամուտը, այլ նրա մի մասը միայն, այդ յեկամուտի մոտավորապէս կիսից մեքիչ ամէլին: Այն կոլտնտեսութեաններում, վոր տեղ զարգացած են տեխնիկական մշակութիւնները՝ բանջարանոցները, այգիները և այլ ճյուղեր հարկվում են հացահատիկային ցանքի յեկամուտներութեան չափով, իսկ անասնաբուծական կոլտնտեսութիւններում զիջումներն ամէլի ևս զգալի յե:

ԻՐԱՅԻՄԻ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՆ ՏՐՎՈՒՄ ԿՈՆՏԵՆՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ

Արտոնութիւններ անասնաբուծութեան համար

Գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական շինարարութեան 1932 թ. պլանում կենտրոնական տեղ է բռնում անասնաբուծութեան զարգացման խնդիրը:

Արդեն 1931 թ. մենք ունեցել ենք խոշոր հաջողութիւններ անասունների հանրայնացման և ապրանքային ֆերմաներ ստեղծելու գործում: Խոշոր անասուններից 7,8 միլիոն, վոչխարներից և այլ

ձերից 10,3 միլ. և խոզերից 2,4 միլ. հանրայնացվել են կոլտնտեսութիւններում, վորից 11 միլիոնից ամէլի անցել են ապրանքային ֆերմաներին:

1932 թ. այդ քանակն ըստ պլանի պետք է ամէլի քան կրկնապատկի:

Կոլտնտեսական կենդանաբուծութեան զարգացման նպատակու նպատակով, նրա ամբողջ յեկամուտն ազատվում է դյուղհարկից:

Դա նշանակում է, վոր յեթե կոլտնտեսութեան հաշվետվութեան մէջ նշված է անասունների, մսի, կաթի, յուղի, պանրի և այլ ապրանքների վաճառքից ստացած յեկամուտ, ապա դյուղհարկը վորոշելիս այդ յեկամուտն ընդհանուր յեկամուտի գումարից դուրս է հանվում:

Բացի այդ արտոնութիւններից, որոնք մեջ առված են, թե կերի մշակութիւնների (արմատապտուղներ, ցանովի խոտեր և այլն) ցանքերը չեն կարող ամէլի Գարձը հարկվել, քան հացահատիկային մշակութիւնների յեկամուտը: Հետևապէս, յեթե ցանովի խոտերի 1 հեկտարի ընդհանուր յեկամուտն ամէլի կլինի, քան հացահատիկային մշակութիւնների 1 հեկտարից ստացածը, ապա ցանովի խոտերն այս դեպքում պետք է հարկվեն վոչ թե ըստ իրական յեկամուտի, այլ հացահատիկայինների յեկամուտներութեան չափով:

Իսկ կոլտնտեսական ֆերմաների համար (կաթնատնտեսական, խոզաբուծական, վոչխարաբուծական և այլն) բացի այդ, սահմանված են նաև լրացուցիչ արտոնութիւններ:

Հարկումից ազատվում է վոչ միայն անասունների և կենդանաբուծական արտադրանքի վաճառքից՝ ֆերմայից ստացված ամբողջ յեկամուտն, այլև այն ամբողջ կերի արժեքը, վոր կոլտնտեսութեանը ֆերմային է հանձնում: Այդ արժեքը կոլտնտեսութեան ընդհանուր յեկամուտից դուրս է հանվում:

Այսպիսով, կերի այն ամբողջ տարածութիւնը (խոտհարքների, ցանովի խոտերի, կերի արմատապտուղների և այլն) վորից ստացված բերքը ֆերմային է տրվելու, դյուղհարկից ազատվում է:

Նույն արտոնութիւններն, ինչ վոր սահմանված են կոլտնտեսական անասունների համար, տարածվում են և թռչնաբուծութեան վրա: Այլ խոսքով ասած՝ կոլտնտեսական թռչնաբուծութեան ամբողջ յեկամուտը, թռչնաբուծական ֆերմաների յեկամուտը և այդ ֆերմաներին հանձնվող կերի արժեքը, դյուղհարկից ազատվում են:

Չի հարկվում կոլտնտեսութիւններում նաև մեղվաբուծութիւնից և շերամապահութիւնից ստացված յեկամուտը:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԽԱՄ ՀՈՂԵՐԸ ՑԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

1932 թ. արտադրական պլանով կոլտնտեսութիւնները պետք է ցանեն Կարմանը 76 միլ. հեկտար, անցյալ տարվա 59,2 միլ. դիմաց:

Յանքերի տարածութեան խոսքով խոշոր ընդարձակում տեղի յե ունենալու կոլտնտեսութիւններում վոչ միայն

ներառաւ, վոր ամենայնու յե կողմիցիւցած տնտեսութեաններ թիւն անցյալ տարւա մեծատնտեսներ չափվին, այլն նոր համար, վոր նախագծված և վարել և ցանել նոր հողեր և փոքրացնել պարագ հողամասերի տարածութեանը:

Գարնանացանի կամ պանիան կոլտնտեսութեաններ առաջ խնդիր և դնում՝ լայնացնել դարնան ցանքերն ադատ, շորացած հողերի չափին՝ 2 միլ. հեկ. շախով, մեկնորացիայի յենթարկված տարածութեաններն ոգտագործելու չափին՝ 300 հազ. հեկտ. և բազմազաւյան սերմավորութեան մտցնելու և պարագ հողամասերի տարածութեանը փոքրացնելու չափին՝ 3 միլ. հեկտար:

Ոգտութեան գալով կոլտնտեսութեաններին, խորհրդային իշխանութեանն ալ տարի ամիսի մեծ քանակութեամբ տրակտորներ, գյուղատնտեսական մեքենաներ, սերմացու, վարկ և տրամադրելու կոլտնտեսութեաններին:

Յեւ գյուղհարկի գծով ել խորհրդային իշխանութեանն ոգտութեան և դալիս կոլտնտեսութեաններին, նպաստելով նրանց ընդարձակելու ցանքի տարածութեանը: Նոր, Հյուսիսայգի (խամ հողեր) հողերի ամենայնից ստացած ամբողջ յեկամուտը լրիվ կադատվի գյուղհարկից: Ի հարկէ, այս արտոնութեանը տրվում և այն դեպքում միայն, յեր նոր հողերն ամենայնում են կոլտնտեսութեանն ունեցած ցանքի ընդհանուր տարածութեանը՝ 1931 թ. համեմատութեամբ:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՏԵՆԵԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹՆԵՐԻՆ.

1932 թ. ժողովրդա-տնտեսական պլանի դրած խնդիրներէն մեկը տնտեսական մշակույթների՝ կտավատի, կանախի, բամբակի, ծխախոտի, չաքարի ճակնդեղի և նման յայլ մշակույթներով բուսած ցանքի տարածութեան ընդարձակումն և:

Այդ մշակույթների գերը մեր ժողովրդական տնտեսութեան համար շատ մեծ և, քանի վոր դրանք մեր արդյունաբերութեանը, մանուֆակտուրայի, չաքարի և այլն արտադրութեան հում նյութ ևն տալիս:

1932 թ. նախագծված և ամենայնու ցանքի տարածութեանը ընդ որ տնտեսութեաններում յերկարամաղ կտավատի (դոլդունեց) նկատմամբ—10 տոկոս, բամբակի՝ 14 %, չաքարի ճակնդեղի՝ 21.3 տոկոս և այլն: Ընդվորում առանձնապէս պետք և այդ ցանքերն ամենայնու սոցիալիստական սեկտորում՝ կոլտնտեսութեաններում և խորհրդային տնտեսութեաններում: Միաժամանակ և տնտեսական մշակույթների բերքատուութեանը պետք և բարձրացվի մոտ 10-15 տոկոս:

Վորպէսզի ապահովված լինի տնտեսական մշակույթների դարգացման խնդրի լուծումը, խորհրդային իշխանութեանը մի շարք ձեռնարկումներ և անցկացնում, այն և՛ կոնտրակտացիա, վարկերի հատկացում, մեքենաների, սերմացվի և պարարտանյութերի մատակարարում, տնտեսական մշակույթներով դրադ-

վողներին հացի և արդարաբանքների մատակարարում արտոնյալ պայմաններով:

Այս ձեռնարկումներից անկախ տնտեսական մշակույթներ ցանոց կոլտնտեսութեաններին մեծ արտոնութեաններ չն տրվում և գյուղհարկի գծով:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՅԵՐԱՐԱՄԱԱԶ ԿՏԱՎԱՏԻ ՆԱՍՏԱՄԱՐ

Յուրաքանչյուր հեկտարից ստացած յեկամուտն այն կոլտնտեսութեան մեջ, վորտեղ կտավատ և ցանված, հարկելիս համասարեցվում և այդ նույն կոլտնտեսութեան հացահատիկային մշակույթների մեկ հեկտարից ստացած յեկամուտի կիսին: Հետևապէս, յեկտ. մեկ հեկտարի ընդհանուր յեկամուտը կազմում և, յենթադրենք, 200 ուտրի, իսկ հացահատիկային մշակույթների տվածը 60 ու., ապա գյուղհարկը կտավատի մեկ հեկտարից կհաշվվի 30 ու. համեմատ, այսինքն իրական յեկամուտից գրեթե 7 անգամ պակաս: Մեկ ուտրուց 3½ կոպ. հարկ տալու դեպքում յուրաքանչյուր հեկտարին 7 ուտրի վճարելու փոխարեն, կոլտնտեսութեանն այս արտոնութեամբ կվճարի 1 ու. 50 կ. միայն:

Բացի այդ, նոր, շուրացված, հողերի վրա յեղած կտավատի ցանքերը գյուղհարկից իսպառ ազատվում են: Այդ ցանքերի տված յեկամուտը հարկումից դուրս և հանվում:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՆԵՓԻ ՆԱՍՏԱՄԱՐ

Կտավատի ցանքերի համար սահմանված արտոնութեանները տարածվում են և կանախի ցանքերի վրա: Բայց դրանից դուրս, հատուկ արտոնութեան և տրվում այն կոլտնտեսութեաններին, վորտեղ առանձնացված հողամասերի վրա կանախ ցանելու փոխարեն կցանեն ընդհանուր դաշտում և կմտցնեն ընդհանուր սերմավորութեան մեջ: Կանախի ընդհանուր սերմավորութեան մեջ մտցնելը մեծ նշանակութեան ունի կոլտնտեսական արտերի բերքատուութեանը բարձրացնելու տեսակետից: Դրան նպաստելու համար կանախի դաշտային ցանքերի տված յեկամուտն իսպառ կտալի գյուղհարկից:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԲԱՄԲԱԿԻ ՆԱՍՏԱՄԱՐ

Բամբակի նոր շրջաններին (Ուկրաինա, Հյուսիսային Կովկաս) ցանքերի տված յեկամուտը իսպառ ազատվում և գյուղհարկից:

Իսկ մնացած շրջաններում բամբակի ցանքերը կհարկվեն վոչ թե ըստ նրանց իրական յեկամուտի, այլ ըստ հացահատիկային մշակույթների տված յեկամուտի: Դա նշանակում և, վոր յեթե կոլտնտեսութեան մեջ բամբակի մեկ հեկտարը տալիս և 250 ու. ընդհանուր յեկամուտ, իսկ հացահատիկային ցանքերի մեկ հեկտարը՝ 80 ու., ապա հարկը բամբակի ցանքից կհաշվվի վոչ թե ըստ նրա իրական յեկամուտի, այլ միմիայն ըստ 80 ու. յեկամուտի՝ մեկ հեկտարից: Բամբակի յուրաքանչյուր հեկտարի համար 8 ու. 75 կ. վճարելու փոխարեն կոլտնտեսութեանը կվճարի 2 ու. 80 կ. միայն:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՇԱԽԱՐԻ ՀԱՎԵՂԵՂԻ ՆԿԱՏԱՄԱՐ

Կոլտնտեսությունների շաքարի ճակնդեղի ցանքերից ստացած յեկամուտն իսպառ ազատվում է դյուղհարկից: Քանի վոր շաքարի ճակնդեղի պլանտացիաները մեծ յեկամուտ են տալիս, ապա ճակնդեղացան չըջաններում յեղած կոլտնտեսություններն այս արտոնութեամբ անշահն չափով դյուղհարկ կվճարեն: Անկասկած, ավելի արտոնութեանը խորհրդային իշխանութեան այլ ձեռնարկումների հետ միասին (կոնտրակտացիա, վարկերի, սերմացվի մեքենաների հատկացում և այլն) կնպաստի այն բանին, վոր կոլտնտեսությունների շաքարի ճակնդեղի ցանքերն անցյալ տարվա համեմատությամբ շատ ավելի կընդարձակվեն:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԾԽԱԽՈՏԻ ՅԵՎ ՂՈՒՅԼԱՍԱՐԻ ՑԱՆՔԵՐԻՆ

Միախոտի և դուլյասարի ցանքերը, վոր մեկ հեկտարից 800-1000ռ. և ավելի ընդհանուր յեկամուտ են տալիս, կհարկվեն այնպես, ինչպես և բամբակը՝ ըստ հացահատիկային մշակույթների յեկամտարեութեան: Այս արտոնութեամբ մի կոլտնտեսություն, վորը ծխախոտ է ցանում, հարկ կվճարի հեկտարից 30-35ռ. վորտարեն 2-3ռ. միայն:

Ավելի լայն արտոնութեաներ և տալիս որենքն այն կոլտնտեսություններին, վորոնք ընդարձակում են իրենց ծխախոտի և մասխորկայի ցանքերը, ծխախոտի և մախորկայի նոր պլանտացիաներ են ձգում: Այդ նոր պլանտացիաները հարկումից բոլորովին ազատվում են:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹՆԵՐԻՆ

Ձանազան տեսակի գործվածքներ պատրաստող մեր արդյունաբերությունը հում նյութ մատակարարելն ուժեղացնելու համար, մենք աշխատում ենք զարգացնել այն նոր մշակույթները, վորոնք այդպիսի նյութ են տալիս, այն է՝ կենաֆ, հարափայլ կանեֆ, կանտանիկ: Այդ մշակույթներից ստացած յեկամուտը կորտնտեսություններում չի հարկվելու:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄՆԱՅԱԾ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹՆԵՐԻՆ ՅԵՎ ԿԱՐՏՈՑԻԼԻ ՑԱՆՔԵՐԻՆ

Բացի թված տեխնիկական մշակույթներից, մնացած բոլոր այն մշակույթները, վորոնց արտադրանքը գործ է անվում դանազան տեսակի յուղեր, մանաթիլ պատրաստելու համար, առտոնյալ կերպով են հարկվում: Սոյայի, գենադերչակի, գնդածաղկի, արևածաղկի ու այլ բույսերի ցանքերը, վորոնցից անուշահոտ յուղեր են պատրաստվում, նույնպես արտոնյալ կերպով կհարկվեն: Հարկը դրանց նկատմամբ կհաշվվի նույն կարգով, ինչ կարգով բամբակի, ծխախոտի, և դուլյասարի համար և հաշվվում, այն է՝ ըստ հացահատիկային մշակույթների յեկամտի:

Այդ նույն արտոնութեանը տարածվում է և կարտոֆիլի ցանքերի վրա: Այդ մշակույթի մեկ հեկտարի տված յեկամուտը, դյուղհարկը հաշվելիս, նույնպես կհավասարեցվի հացահատիկային մշակույթների մեկ հեկտարի տված յեկամտին:

Կարող է պատահել, վոր վատ բերքատվութեան պատճառով դիցուք, արևածաղկի մեկ հեկտարի տված յեկամուտը հացահատիկային մշակույթների նույն տարածութեան յեկամտից ավելի թիչ լիի: Այս դեպքում հարկը պետք է հաշվել ավելի մշակույթի իրական յեկամտի համեմատ:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԲԱՆՁԱՐԱՆՈՅՆԵՐԻ, ԽԱՂՈՂԻ ԱՅԳԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Կոլտնտեսական բանջարանոցների, պարտեզների և խաղողի այգիների զարգացումը խոշոր նշանակութեան ունի աշխատավորութեանը բանջարեղեն և միջոց մատակարարելու իմաստով:

Խորհրդային իշխանութեանն ամեն կերպ նպաստում է այդ դյուղերի զարգացմանը կոլտնտեսություններում, նրանց օգնութեան և դալիս դյուղհարկի յենթարկելիս:

Նոր ձգած կոլտնտեսական բանջարանոցները բոլորովին չեն հարկվելու: Այսպիսով, յեթե կոլտնտեսությունն ունեցել է 10 հեկտար բանջարանոց, իսկ 1931 կամ 1932 թ. բանջարանացի համար հատկացրել է 20 հեկտար, ապա բանջարանոցի այն նոր տարածութեան, այսինքն 10 հեկտարի համար, կոլտնտեսությունը հարկ չի վճարելու:

Մնացած բանջարանոցային տարածությունները, այլ և պարտեզներն ու խաղողի այգիները կհարկվեն կոլտնտեսություններում ըստ հացահատիկային մշակույթների ընդհանուր յեկամտի: Դա կտա խոշոր արտոնութեան: Յենթադրենք, վոր կոլտնտեսությունն ունի 10 հեկտար այգի և ստացել է նրանից 12000ռ. ընդհանուր յեկամուտ: Այդ նույն կոլտնտեսության մեջ հացահատիկային մշակույթների ցանքի մեկ հեկտարի տված յեկամուտը կամում է 80 ոտբլի: Մեկ ոտբլուց 3ռ. կես կոպեկ կոպար ունենալու դեպքում, կոլտնտեսությունը պետք է վճարի իր այգու համար 420ռ., յեթե հարկը 12000ռ. լրիվ յեկամտից հաշվված լինի, իսկ որենքի սահմանած արտոնութեամբ, հարկը 800ռ. յեկամտից միայն կհաշվվի (10 հեկ. 80-ական ոտբլի) ու կոլտնտեսությունը կվճարի 28ռ. միայն, այսինքն հարկը իջեցված է 10 անգամ:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՅԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼՈՒ ՈՒ ՄԹԵՐՈՒՄՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆԻՆԵՐԸ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

1932 թ. դրված կարևորագույն խնդիրներից մեկը կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-օրնտեսական ամրապնդումն է:

Աշխատանքի ճիշտ բաժանումը, դանադան տեսակախ աշխատանք կատարելու համար բրիգադներ կազմակերպելը, դործավարձը, աշխատանքի արտադրողականությունը բարձրացումը— ահա բրանք են կոլտնտեսություններին առաջադրվող հիմնական պահանջները:

Այդ պահանջների կատարումն անխղճի կապված է կոլտնտեսություններում ճիշտ հաշվառում կազմակերպելու հարցի հետ: «Գործախարհն անիրագործելի չէ, յեթե իր ժամանակին հաշվի չառնվի յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի ունեցած աշխատանքորերի քանակը: Ել ավելի, առանց հաշվառման կոլտնտեսություն, վորպես խոշոր տնտեսություն, գյուղություն անհնար է» (Համ. Կ. (բ) Կ.Կ. 1931 թ. հունիսյան պլենումի վորոշումները):

Հետևյալս յուրաքանչյուր կոլտնտեսություն անմիջական խնդիրն է՝ կազմակերպել իր տնտեսությունը յուր ճյուղերի նկատմամբ ամենորոյա հաշվառում: Յուրաքանչյուր կոլտնտեսություն պետք է աշխատի իրագործել այդ, հաշվետվություն իր մոտ աշխատանքի, վորպեսզի ապահովված լինի կոլտնտեսականների աշխատանքի—որերի ճիշտ վարձատրումը: Միաժամանակ այդ հաշվետվությունը պետք է այնպես լինի, վոր կոլտնտեսականը կատարանա հասկանալ այն, կարողանա տեսնել թե ինչպես են հաշվում նրա աշխատանքը, ինչպես է վարձատրվում, ինչպիսի յեկամուտներ ունի կոլտնտեսությունը և այլն:

Լավ դրված հաշվառման, գրանցումների և հաշվառվողի համար նոր որևէ կոլտնտեսություններին զեղչեր և տալիս գյուղահարկից:

Կազմակերպչական — տնտեսական և ամրապնդման խնդրի հետ միասին կոլտնտեսությունների առաջ յեկտ մի կարեվոր խնդիր և դրված՝ ժամանակին և լրիվ կատարել միջնորդների պլանային առաջադրանքները:

Այդ առաջադրանքների կատարումը յուրաքանչյուր կոլտնտեսություն անմիջական պարտականությունն է պետություն առաջ: Դրանով իսկ կոլտնտեսությունն իրապես ցույց է տալիս իր մասնակցությունը սոցիալիստական շինարարության, ժողովրդական տնտեսության պլանի կատարման գործում:

Այն կոլտնտեսությունները, վորոնք ժամանակին և լրիվ կատարեն միջնորդների նկատմամբ իրենց ունեցած պարտականությունները և, բացի այդ, ճիշտ կլեն հաշվառում ու հաշվետվություն, զեղչ կատանան հարկից:

Հաշվառումն և հաշվետվությունը կազմակերպելու և միջնորդների առաջադրանքները կատարելու համար արվող զեղչերի ընդհանուր չափն որևէքով սահմանված է մինչև գյուղհարկի ընդհանուր գումարի 25 տոկոս:

Այն հարցը, թե արդյոք տվյալ կոլտնտեսությունը պետք է տալ այն կամ այն զեղչը, վորոշում է շրջանային հարկային հանձնաժողովը, նախած այն դանին, թե վոր չափով և նա լավ դրել իր

հաշվառումն ու հաշվետվությունն, ինչպես է կատարել իր պարտականություններն իր միջնորդների նկատմամբ: Կոլտնտեսություններին արվելիք զեղչերն ողորդվում են կոլտնտեսականներին պարգևատրելու համար: Այն կոլտնտեսությունները, վորք զեղչ է ստացել հարկից, պետք է այդ գումարն ամբողջովին ծախսի լավագույն բրիգադներին և առանձին հարվածային կոլտնտեսականներին պարգևատրելու համար:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՌԵՎՏՐԻՆ

1932-թ. խնդիրը կոլտնտեսական առևմտի լայն զարգացումն է հանդիսանում: Կուսակցության և կառավարության վերջին բոլոր ձեռնարկները՝ Կ.Կ մարտի 21-ի վորոշումն անասունների հարկադիր հանրայնացումն արգելելու մասին, Կ.Կ և Ժողկոմխորհի վորոշումները (մայիսի 6-ին) հացամթերումների պլանի և կոլտնտեսական հացի առևմտի մասին, Կ.Կ և Ժողկոմխորհի վորոշումը (մայիսի 10-ի) անասունների մթերման և մսի առևմտերի մասին և, վերջապես, այդ վորոշումներից բղխող, կառավարության մայիսի 20-ի վորոշումը—առևմտուր անելու մասին—ամբողջովին նպատակ ունեն ամրապնդելու գյուղատնտեսական արտադրությունը, վորպես կոլտնտեսությունների հիմնական ձեզ տվյալ ետապում, կազմակերպչորեն—տնտեսական ամրապնդելու կոլտնտեսությունները, զարգացնելու կոլտնտեսական առևմտուրը: Դրա հետ միասին խոշորագույն հնրավորություններ են ստեղծվում, վորպեսզի կոլտնտեսություններն ու մենատնտեսները կարողանան վաճառել իրենց արտադրանքը:

Հերթական խնդիր է՝ բոլոր պայմանները ստեղծել այդ առևմտի զարգացման համար, միաժամանակ միջոցներ ձեռք առնելով մասնավորների և միջնորդ սպեկուլյանտների դեմ:

Հատուկ կազմակերպված կոլտնտեսական կրպակների, կոլտնտեսական շուկաների միջոցով կոլտնտեսությունների արտադրանքը վաճառելը պետք է լինի այն խոշորագույն ձեռնարկումներից մեկը, վոր կնպաստի կոլտնտեսությունների տնտեսական ամրապնդմանը: Շուկայի զներով իր արտադրանքը վաճառելով՝ կոլտնտեսությունը լրացուցիչ խոշոր յեկամուտ կունենա այդ առևմտից:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՍԱԿԱՎԱՋՈՐ ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ

Սակավադուր կոլտնտեսությունները կամ խաղաղ աղետովում են հարկից, կամ ել նրանց զեղչ և արվում հարկի գումարից:

Այն հարցը, թե լարելոք կոլտնտեսություններից վորոնք պետք է ազատվեն հարկից և վորոնք պետք է զեղչ տրվի, վորոշում են շրջանային հարկային հանձնաժողովները: Ահա այս կարգով են արտոնություններ ստանում առանձին սակավադուր

կոլտնտեսությունները: Բացի այդ, որենքում նշված է, թե ի՞նչպես կարելի չե նվազեցնել հարկման չափն այս կամ այն մարդիկ կամ շրջանի բոլոր կոլտնտեսությունների նկատմամբ: Այն առանձին մարդերի և շրջանների նկատմամբ, վերակող կոլտնտեսությունները զեռ թույլ են, հարկի դրույքը ժողովրդի կամ մարդկանցի վերջնամար կարելի չե իջեցնել $3\frac{1}{2}$ կոպ. մինչև 3 կոպ. յեկամբ լուրջանչյուր ուրբուրց:

ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԱՅԻՆ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Յեթե կոլտնտեսության մեջ կարմիր բանակայիններ կան, ապա նրանցից յուրաքանչյուրի համար կոլտնտեսությունն արտոնություն է ստանում: Արտոնությունը կայանում է նրանում, վոր կոլտնտեսության յեկամտի այն մասը, վորը կարմիր բանակայինների վրա չե ընկնում—հարկումից ազատվում է: Յենթադրենք, թե կոլտնտեսության ընդհանուր յեկամուտն որենքով նախատեսված բոլոր զեղչերը դուրս հանելուց հետո կազմում է 20.000 ո. սվյալ կոլտնտեսությունը հարյուր (100) անդամ ունի, հետևապես նրանցից յուրաքանչյուրին ընկնում է 200 ուրբլի յեկամուտ: Կոլտնտեսության անդամներից 10 կարմիր բանակումն են ծառայում և յեկամտից ամեն մեկին 200-ական, իսկ ընդամենը 2000 ուրբլի յե նրանց բաժին հասնում: Այդ դոմարը հարկման չի յենթարկվում: Կոլտնտեսությունը հարկ է վճարում վոչ թե Լրիվ 20.000 ո., այլ 18.000 ո. համեմատ միայն:

Նույնպիսի արտոնություններ կոլտնտեսությունն ստանում է և իր հետևյալ անդամների համար՝

1. Խ.Ս.Հ.Մ և դաշնակից հանրապետությունների չքանչաններով, կամ հեղափոխական պատվավոր զենքով պարզեկատրվածների.
2. Աշխատանքի հերոսների.
3. Առաջին, յերկրորդ և յերրորդ կարգի պատերազմի և աշխատանքի հաշմանդամների,
4. Նախկին կարմիր զվարդյականների և կարմիր պարտիզանների.
5. Ռազմականացված պահակության մեջ ծառայողների.
6. Միլիցիայի վարչության, տնտեսական և ոսկրատիկ—չաքային կազմում ծառայողների:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԳԱՂԹՈՂ ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ

Գաղթն ու նոր վայրում տեղափոխվել միշտ էլ կապված է զժվարությունների և ծախսերի հետ: Ուստի խորհրդային իշխանությունն ամեն կերպ ոգնում է դաղթող կոլտնտեսություններին վարկով անհրաժեշտ նյութեր, կահավորում է մատակարարում և այլն: Բացի այդ, դաղթող կոլտնտեսությունները դյուղհրկից

ազատվում են: Այդ արտոնությունը տարբեր ժամկետներով է տրվում, նայած թե կոլտնտեսությունը վոր շրջանն է դաղթում և ինչ հողի վրա տեղափոխվում:

Մշակված հողի վրա դաղթող կոլտնտեսությունը հարկ չի վճարում 3-տարվա, իսկ իսկ հողերի՝ 4-տարվա ընթացքում: Իսկ յեթե այն հողամասը, վորի վրա յե դաղթում կոլտնտեսությունը, պետք է նախապատրաստվի, կոնդահատվի, չորացվի և այլն, կոլտնտեսությունը չի հարկվում 6-տարվա ընթացքում:

Հատկապես խոշոր արտոնություններ են տրվում այն կոլտնտեսություններին, վորոնք Միության ամենահուսովոր վայրերն են դաղթում՝ Սախալին, Կամչատկա, Հեռավոր Արևելքի Յերկիր, Մուրմանի յերկիրը:

Դրանք դյուղհարկից ազատվում են 10-15 տարվա ընթացքում:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՎՈՉ ԴՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՅԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԻ

Կոլտնտեսություններից դանձվելիք հարկը հաշվվում է վոչ միայն դյուղատնտեսությունից, այլև վոչ դյուղատնտեսական գրազմունքներից ստացած յեկամտից: Այդ յեկամուտը կարող է ստացված լինի զանազան տեսակի արդյունաբերական ձեռնարկություններից և արհեստներից, այլև կոլտնտեսականների այն աշխատավարձի մասհանումներից, վոր նրանք ստացել են արտագնացության ժամանակ, կամ դրսում ունեցած մշտական աշխատանքից:

Սակայն կոլտնտեսականների աշխատավարձի վոչ բոլոր մաս հանումներն են հարկվում:

Յեթե կոլտնտեսականն ըստ իր աշխատավարձի հարկից ազատված է (որինակ՝ ածխի արդյունաբերության մեջ, շինարարության վրա, անտառահատման աշխատանքներում և այլ ճյուղերում կոնտրակտացիա կնքած կոլտնտեսականները), ապա և կոլտնտեսությունը նրա հանձնած մասհանումներն էլ հարկից ազատվում են:

ՀԱՐԿԱՆ ԻՆՉՊԻՍԻ ԴՐՈՒՅՔՆԵՐ ՆՆ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Կոլտնտեսությունների համար սահմանված են հարկի յերկու կայուն դրույքներ՝ դյուղատնտեսական կոմունաները և արտեղները վճարում են իրենց յեկամտի մեկ ուրբուրց $3\frac{1}{2}$ կոպ., միատեղ հաջ մշակող ընկերությունները՝ 5-կոպեկ:

Նորից հիշեցնում ենք, վոր կոլտնտեսության ընդհանուր յեկամտից ամեն տեսակի արտադրությունից մեծ զեղչեր են տրվում, այնպես վոր փաստորեն հարկվում է կոլտնտեսության ամբողջ յեկամտի մոտ կեսը միայն:

Յեթե այդ հանգամանքը հաշվի առնենք, ապա դուրս է դա-
նալ, վոր արտելը կամ կոմունան իրենց փաստական յեկամտի մեկ
սուբյեկտը վոչ թե 3/4-կողմ են վճարում, այլ, համեմայն դեպս
վոչ ամբիլի քան 2-կողմեր:

Իսկ այդ, ինչպես արդեն ասացինք, ստանձին մարզերի և
չրջանների նկատմամբ, վորտեղ կոլտնտեսությունները գետ թույլ
են, կարելի չե կոմունաների և արտելների դուրսը վոչ թե մեկ
սուբյեկտը 3/4-կողմ: այլ 3-կողմիկ սահմանել:

Ի՞նչ ԿԱՐԳՈՎ ԵՆ ԿՈՒՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՒՄ

Իրենքում ասված է, թե կոլտնտեսությունները գյուղհարկ
վճարում են ըստ իրենց 1932-թ. հունվարից դեկտեմբեր ունեցած
ընդհանուր յեկամտի: Պարզ է, վոր ճիշտ հաշվել ամբողջ 1932-թ.
տարվա ընթացքում յեղած յեկամուտը կարելի չե 1933 թ. սկզբ-
րում միայն:

Դա, սակայն բնավ չե նշանակում, վոր և գյուղհարկի վճա-
րումը պետք է հետաձգել այդքան յերկար ժամանակով: Գյուղ-
հարկը, վոր կոլտնտեսություններից և ստալկում, ծախսվում է
վոչ թե գլխիք տարվա, այլ ընթացիկ 1932 թ. տեղական կարիք-
ները հոգալու համար: Հետևապես, գյուղհարկը պետք է կոլտնտե-
սություններից դանձվի 1932 թ., ալլապես՝ այն չրջանի կամ գյու-
ղի ֆինանսական պլանը, վորտեղ բյուջեի ոգտին են մուծվում
ժողովված գումարները, կարող է մնալ անկատար: Ուստի որենքի
մեջ ասված է, վոր տարվա վերջին, այսինքն վոչ ուշ, քան հո-
տեմբերի 1-ը կոլտնտեսության այդ ժամանակ ունեցած ամբա-
նների և 1932 թ. արտադրական պլանի կատարման արդյունքների
մասին գրքերում յեղած նշումների հիման վրա պետք է կազմել
1932-թ. յեկամտի նախնական հաշվարկը:

Կոլտնտեսության վարչությունը հաշվում է, թե ինչ գումարի
հաց և այլ մթերքներ են վաճառվել անցած ամիսների ընթացքում,
մոտավորապես վորքան յեկամուտ կատարվի առևտրից մինչև
տարվա վերջը, վորքան է կոլտնտեսականների միջև բաշխված և
1932 թ. Կաշխիկի մթերքների արժեքը, վորքան է կոլտնտեսու-
թյան իր կարիքների համար թողնված մթերքների արժեքը և, վեր-
ջապես, ինչպիսի յեկամուտ է սպասվում մեկ տարվա ընթացքում
վոչ գյուղատնտեսական զբաղմունքներից:

Այս յեղանակով վորոշելով կոլտնտեսության 1932 թ. ամբողջ
ընդհանուր յեկամուտը, վարչությունը վերջինից դուրս է հանում
սահմանված բոլոր զեղչերը և հաշվում հարկը:

Նախնական ամբողջությամբ հաշված հարկի վճարման համար
որենքը հետևյալ ժամկետներ և սահմանում՝ հարկի կեսը վճար-
վում է վոչ ուշ, քան միջևի նոյեմբերի 1-ը, իսկ մյուս կեսը վոչ
ուշ, քան մինչև դեկտեմբերի 15-ը: Յերկրային և մարգային
գործկոմները կարող են այդ ժամկետները, տեղական առանձնա-
հատկությունից յիշելով, որինակ՝ բերքահավաքի ժամանակը
վորոշ չափով փոփոխել:

Յեկամտի և հարկի հաշվելու պարտականությունը որենքով
դրվում է կոլտնտեսության վարչության վրա:

Դա չառ մեծ կազմակերպող նշանակություն ունի կոլտնտե-
սությունների համար, քանի վոր այդպիսի կարգը պարտավորեց-
նում է նրանց հարկը հաշվելու պահին ունենալ իրենց մոտ բոլոր
անհրաժեշտ տնտեսական զբաղմունքները, պարտավորեցնում է
կարգի բերել հաշվառման և հաշվետվության գործը: Հարկը հաշ-
վելու ժամանակ կոլտնտեսականները հնարավորություն կունենան
մոտիկից ծանոթանալու այն բոլոր արտոնություններին, վոր
որենքը կոլտնտեսություններին հատկացնում է:

1933-թ. սկզբում, արդեն տարեկան հաշվետվության հիման
վրա, վերջնականապես վորոշվում է կոլտնտեսության յեկամուտն
ու գյուղհարկի գումարը:

Դրա համար, վոչ ուշ քան 1933 թ. փետրվարի մեկը կոլտն-
տեսության վարչությունը պետք է չրջործկոմին ներկայացնի
իր) § 8 թ. տարեկան հաշվետվությունը և հարկը հաշվելու հա-
մար անհրաժեշտ այլ տեղեկություններ (արտոնություններ վա-
յելող կարմիր բանակայինների թիվը, տեղեկություններ վոչ
գյուղատնտեսական այն վաստակի մասին, վոր սպասվում է
հարկումից և այլն):

Շրջործկոմը ստուգում է կոլտնտեսության ներկայացրած
տեղեկությունների ճշտությունը և վերջնականապես վորոշում
գյուղհարկի գումարի չափը:

Յեթե կարողվի, վոր կոլտնտեսությունն ամբողջ հարկ է վճա-
րել, քան նրանից պահանջվում է վերջնական հաշվով, ապա ա-
վերադ վճարվածն անմիջապես վերադարձվում է կոլտնտեսությա-
նը: Իսկ այն դեպքում, յերբ պարզվում է, վոր կոլտնտեսությունը
լրիվ չի վճարել, ապա տարբերությունը նա մուծում է ստան որ-
վա ընթացքում:

Որենքը պարտավորեցնում է ֆինմարմիններին անհրաժեշտ
աջակցություն ցույց տալ կոլտնտեսականներին, յեկամուտն ու
հարկը հաշվելու ժամանակ:

Այնտեղ, վորտեղ անհրաժեշտ է, ֆինմարմինները պետք է
կատարեն այդ աշխատանքը կոլտնտեսություններին վարչություն-
ների հետ միասին: Դրանով իսկ ֆինմարմինները ողնած կըլի-
նեն կոլտնտեսություններին վոչ միայն գյուղհարկը հաշվելու,
այլև կոլտնտեսության հաշվետվությունը կանոնավորելու գոր-
ծում:

ԿՈՆՏՆԵՆՏԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱՐԿԸ ՀԱՇՎԵԼՈՒ ՈՐԻՆԱԿ

Յենթադրենք, թե կոյտնտեսությունը ցանել է 790 հեկտար. այդ ցանքն ըստ առանձին մշակույթների բաշխում է հետևյալ կերպ.

Հացահատիկային	825 հեկ.
Յանովի խոտեր և կերի արմատապտուղ	50 հեկ.
Շաքարի ճակնդեղ	10 հեկ.
Կարտոֆիլ	17 հեկ.
Արևմտադեղիկ	25 հեկ.
Կանեփ, հնուց մշակված հողի վրա	2 հեկ.
Կանեփ, նորմալ հողի վրա	15 հեկ.
Բանջարանոց հնի տարածությունի վրա	10 հեկ.
Նոր ձգած բանջարանոց	10 հեկ.
Այլ	8 հեկ.

Բացի այդ կոյտնտեսությունն ունի 100 հեկտար խոտհարք: Իր ունեցած զրանցումների հիման վրա, կոյտնտեսությունը հաշվել է ընդհանուր յեկամուտը հետևյալ կերպ.

Հացահատիկային մշակույթներ	50,000 ա.
Մնացած ամբողջ ցանքն, այսին և բանջար	43,000 ա.
Ընդամենը ցանքի ընդհանուր յեկամուտ	93,000 ա.
Խոտհարքներ	5,000 ա.
Յեկամուտ կենդանաբուծությունից	10,000 ա.
Ընդամենը գյուղատնտեսության ընդհանուր յեկամուտ	10,000 ա.
Վոչ գյուղատնտեսական յեկամուտ	103,000 ա.
Կոյտնտեսության ամբողջ ընդհանուր յեկամուտը	118,000 աուրի:

Այժմ պետք է հաշվել այն յեկամուտը, վոր պետք է վորպես հիմք ընդունվի հարկը հաշվելու համար: Պետք է վերհիշել, վոր 1. կոյտնտեսության ամբողջ հողային տարածությունից ըստ իրական յեկամուտի հարկվում են միայն հացահատիկային ցանքերն ու խոտհարքները. 2. շաքարի ճակնդեղի ցանքերը, նոր բանջարանոցները և նորմալ հողամասի վրա յեղած կանեփը, ընդամենը 35 հեկտար, բոլորովին չեն հարկվում. 3. մնացած ամբողջ հողը հարկվում է ըստ հացահատիկային մշակույթների յեկամուտի. 4. կենդանաբուծությունը հարկումից ազատվում է և 5. վոչ գյուղատնտեսական յեկամուտի նկատմամբ նույնպես արտոնություններ են արվում:

Հացահատիկային մշակույթների մեկ հեկտարի յեկամուտը կազմում է մեր որինակում 50,000 բաժանած 625 հալմասար և 89 աուրու:

Սրանից հետո մենք հետևյալից կտրող ենք հաշվել գյուղատնտեսությունից ստացված յեկամուտը: Հացահատիկային

մշակույթների և խոտհարքների յեկամուտը — 55,000 ա. մնացած ցանքը, դուրս հանելով հարկումից ազատ 35 հեկտար (130 հ. 80 ա. հալմասար և 10,400 ա.):

Ընդունենք, վոր վոչ գյուղատնտեսական յեկամուտների ընդհանուր գումարից (10,000 ա.) ձեռնարկույթյունների արտադրական ծախսերը և, ասենք, Գոնքատում աշխատելու համար կոնտահանումները կազմում են 2000 ա.: Հետևապես, վոչ գյուղատնտեսական յեկամուտներից հարկվում են կոյտնտեսության մեջ 8.000 աուր: Այսպիսով, գյուղատնտեսությունից և վոչ գյուղատնտեսական վաստակից ստացված ամբողջ հարկվելիք գումարը կազմում է մեր որինակում 73,400 աուրի:

Այնուհետև, յենթադրենք, վոր կոյտնտեսությունը վարել և ցանել է 50 հեկտար խամ հող, վորը կոյտնտեսության ցանքի տարածությունից առկա է և կազմում 1931 թվի տարածություն համատեղությամբ: Սրան հողերի նկատմամբ սահմանված դեղչը վորոշելու համար պետք է հացահատիկային մշակույթների տված միջին յեկամուտը բազմապատկել խամ հողի տարածության վրա (50 հեկտար), վորը կկազմի 4000 աուրի:

Այս հաշվարկի փոխարեն կարելի չէ հացահատիկային մշակույթների ցանքի տարածությունը 50 հեկտար պահանջել ու հարկը հաշվել վոչ թե 625 հեկտ., այլ 575 հեկտ. համեմատ: Արդյունքները նույնը կլինեն:

Այդ գեղչից հետո կմնա հարկվելիք 69,400 ա., վորից է պետք է հանել 1. կարմիր բանակայինների արտոնությունների համար, 2. Ֆերմային հանձնված կերի արժեքը և 3. մասհանումները ֆոնդերի ոգտին:

Կարմիր բանակայիններ կոյտնտեսության մեջ կան 10 հողի, իսկ կոյտնտեսությունն ընդամենը 200 անգամ ունի: Կոյտնտեսության ամեն մի անգամին, դուրս հանելով արտոնություններով արդյունքը, ընկնում է 347 ա., ուրեմն, կարմիր բանակային վոչ դեղչերը, ընկնում է $347 \times 10 = 3470$ ա.: արտոնություններով հարկումից դուրս է հանվում $347 \times 10 = 3470$ ա.:

Ֆերմային հանձնված կերի արժեքը կազմում է ասենք 5000 աուրի: Յենթադրենք, վոր ֆոնդերի ոգտին մաս հանումներ է արվելու կոյտնտեսության ընդհանուր յեկամուտի 10 տոկ. այդ նորյն տոկուրը դուրս է հանվում է 69.400 ա. յեկամուտից—զա կկազմի 6940 ա.:

Ուրեմն, ընդամենը մենք պետք է դուրս հանենք ըստ կարմիր բանակայինների արտոնությունների, ֆերմայի և ֆոնդերի— 15.410 ա. և այսպիսով հարկվելիք յեկամուտը կկազմի $(69.400 - 15.410) = 53.990$ ա. — 118.000 ա. իրական յեկամուտի փոխարեն:

Այդ 53.990 ա. գումարից պետք է հաշվել հարկը $3\frac{1}{2}$ կուպ. մեկ աուրուց: Դա կկազմի $53.990 \times 3\frac{1}{2} = 1.885$ ա. 65 կուպ.:

Հաշվառումն ու հաշվետվությունը լավ կազմակերպելու և միջերման պլանները կատարելու համար տվյալ կոյտնտեսությունը

դեղէն և արված առաքելագրուէն չափով՝ 25 տոկ., այսինքն հարկն իջեցված և ¼ կամ 472 ո. 41-կոպ.:

Ի վերջո, կոլտնտեսութեանը տեղ և ընդամենը վճարի 1417 ո. 24 կոպ.:

Նրա իրական յեկամտի՝ 118.000 ո. հարաբերութեամբ դա կը-կազմի մեկ ուրբուց 1,3 կ. ամէի քիչ:

ԻՆՉՊԵՍ Ե ՀԱՐԿՎՈՒՄ ԿՈՂՏՆՏԵՍԱԿԱՆԸ

Նախ և առաջ տեղ և նկատի ունենալ, վոր դյուզհարկ վճա-րում են այն կոլտնտեսակաները միայն, վորոնց տնտեսութեան մե-մասը հանրայնացված չի: Այսպիսով, այն կոլտնտեսականը, ինի նա կոմունայի կամ արտելի տնտես, վորն իր ամբողջ տնտեսու-թեանը կոլտնտեսութեան և հանձնել, դյուզհարկ չի վճարում:

Կոլտնտեսականները հարկվում են մոտավորապես նույն կար-գով, ինչ վոր մենատնտես միջակները, սակայն արտեսութեաններ կոլտնտեսականին ամէի յեն արվում քան մենատնտեսին:

ՎՈՐ ՅԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐՆ ԵՆ ՀԱՐԿՎՈՒ

Հարկվում և կոլտնտեսականները դյուզատնտեսութեանից և վոչ դյուզատնտեսական զրադմունքներից ունեցած յեկամուտը: Գյուղատնտեսութեան մեջ հարկվում են չհանրայնացրած ցան-քերի, խոտհարքների, դյուզատնտեսութեան հատուկ ճյուղերի, բանջարաբուծութեան, այգեգործութեան, ծխախոտադործութեան, խաղողագործութեան և այլ ճյուղերի տված յեկամուտը: Յեկամու-տը հաշվում են ըստ յեկամտարբերութեան նորմաների:

Գործկոմի վորոշման մեջ հիշատակված և, թե մեկ հեկտար ցանքի, մեկ կովի կամ ձիու նորման այս ինչ դյուզում կազմում և 50 ո., 25 ո. և այլն: Յեկամտարբերութեան այլ նորմայով ել վորոշ-վում և յեկամուտը դյուզի յայոր տնտեսութեաններում: Դա նշա-նակում և, վոր տոանձին տնտեսութեաններն իրենց հողի վորակի, բերքի մշակութիների դրութեան, վաճառված հացի և այլ մթեր-քների գների համեմատ չեն տարբերվում մեկը մյուսից:

Այս կարգը մենատնտեսների և կոլտնտեսականների նկատմամբ պահպանվում և նրա համար միայն, վոր այլ կերպ հաշվել բաղձամի-լիոն դյուզացիական տնտեսութեանների յեկամուտն անհար և: Վոչ մի հաշվառում, իրենց ունեցած յեկամտի, այդ տնտեսութեան-ները չունեն: Իսկ հանձնարարել դյուզհարկի կամ չըջգործկոմի-ն աշխատակիցներին, վոր նրանք նման յուրաքանչյուր տնտեսութեան մեջ մանրամասն հաշվեն, թե վորքան յեկամուտ և տալիս կովը, ձին, կամ հողի հեկտարը՝ անհնար և: Ահա թե ինչու հաշվելու նոր-մատիվ կարգն և դործադրվում:

Կոլտնտեսութեանների նկատմամբ, ինչպես մենք վերն ասա-ցինք, այլ կարգ և սահմանված:

Կոլտնտեսութեան յեկամտարբերութեանը հաշվվում և ըստ ար-տադրական պլանների և հաշվետվութեան: Իրենքում սահմանված են յեկամտարբերութեան հետեյալ նորմաները՝ առանձին դաշակից հան-րապետութեանների համար:—

Մեկ հեկտարի յեկամուտ										Մեկ գլուխ տնտաւնի յեկամուտ			
Երեւոյ	Յանք.	Յանքը չափի	Վարկահող	Ստահարք	Բանջ. և բուխշ.	Մաղողի աղիչիներ	Այգու	Ծխախոտի ցանք.	Ձիու, ուժ չափու.	Սուգ. յեղջ. տնտաւն	Յեղ.	Եշի	Վաշխ. այծի.
Բ. Ս. Յ. Խ. Հ.	55	—	43	18	300	600	350	300	22	19,5	12	6	2,5
Ու. Ս. Խ. Հ.	60	—	42	30	300	360	360	300	29	22	17	6	2,2
Բ. Ս. Խ. Հ.	60	—	42	20	300	—	400	—	25	21	15	—	1,8
Ա. Ս. Յ. Խ. Հ.	57	—	38	18	320	500	500	370	17	15,5	15	6	3
Ուրբ. Ս. Խ. Հ.	—	110	—	—	230	500	500	350	17	18	15	6	3
Թուրք. Ս. Խ. Հ.	—	102	—	—	230	550	500	350	16	15,5	12	6	3
Տաշ. Ս. Խ. Հ.	—	84	—	—	200	450	500	300	15	15,5	12	6	2,5

Յեկամտաբերութեան այս նորմաներով հաշվում են թե կոր-
անասականների և թե մենաստանների յեկամուտը:

Բանի վոր կորանտեսականների անասունները չեն հարկվում,
այսպէս աղյուսակում նշված յեկամտաբերութեան նորմաները մենա-
տեսականներին են միայն վերաբերում:

Աղյուսակից յերևում է, վոր, որինակ, ՈՒ.Ս.Կ.Հ. համար
ցանքի մեկ հեկտարի յեկամուտը 60 ո. յե սահմանված, բանջարա-
նոցինը՝ 300 ո. իսկ մեկ կովինը՝ 22 ո. և այլն:

Ձանազան շրջաններում յեկամտաբերութեանը տարբեր է և
ամենուրեք միևնույն նորմա գործադրելը ճիշտ չէր լինի: Դրա
համար եւ աղյուսակում նշված հանրապետութեանների կառավա-
րութեաններն առանձին յերկրների և մարզերի համար տարբեր
նորմաներ են սահմանում, իսկ մարզային գործադիր կոմիտեները
փոխում են այդ նորմաներն առանձին շրջանների և գյուղերի
համար:

ԻՆՉՊԵՍ ՊԵՏԻՆ ՀԱՇՎԵԼ ԿՈՒՏԵՏԵՍԱԿԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱՏԵՏԵՍՈՒ- ԹՅՈՒՆԻՑ ՍՏԱՅՎԱՓ ՅԵԿԱՄՈՒՏԸ

Վորպեսզի հաշվի, թե կորանտեսականը վորքան յեկամուտ
ունի հարկման համար, պետք է նրա հանրայնացրած ցանքի, մար-
գագեանի, այգիների և այլ տարածութեանը (հեկտարներով) բազ-
մապատկել գործկովի վորուման մեջ հիշատակված յեկամտաբե-
րութեան նորմայի վրա: Ստացված գումարն եւ կլինի այն յեկամու-
տը, վորից պետք է հարկը հաշվել:

Ի հարկէ, ամէլի ճիշտ կլինէր ամենուրեք հաշվել յեկամուտն
ըստ իրական ցանքի, բայց միշտ չի հաջողվում այդ ցանքը բոլոր
անտեսութեաններում լրիվ հաշիւ առնել, ուստի Խորհրդային Միու-
թեան մի շարք շրջաններում դաշտաշակութեան յեկամտաբերութեան
նը հաշվում են ըստ վարելահողի, իսկ այլ շրջաններում՝ ըստ
ցանքի: Ահա թե ինչու մերը բերված աղյուսակում դաշտաշակու-
թեան յեկամտաբերութեան յերկու նորմա յե սահմանվան՝ մեկն ա-
մէլի բարձր ցանքի համար, իսկ մյուսը՝ ամէլի ցածր վարելահողի
համար: Դաշտաշակութեանից ստացված յեկամտի հարկման
կարգը սահմանում են յերկրային և մարզային գործկոմները:
Վորպեսզի ճիշտ հաշվի հարկվող յեկամուտը, պետք է խմանալ, թե
վոր հողերն են հարկման յենթարկվում: Այն դուրսում, վորտեղ
հարկումն ըստ ցանքի յե կատարվում, հաշիւ յե առնվում անտեսու-
թեան իրապես ցանված ամբողջ հողը: Իսկ այն շրջաններում, վորտեղ
ըստ վարելահողի հարկում է գործադրվում, բացի ցանքի տարծու-
թեանից, հաշիւ յե առնվում նաև պարսպ հողի տարածութեանը
(այսինքն, այն հողը, վորը մերջին տարիներում չի մշակվել) և
անատողին հարակից հողերը, բացի շենքերի և բակերի տակ յեղած-
ներից:

Հատուկ մշակույթներով (այգիներ, բանջարանոցներ) դրադեց-

րած հողամասերն առանձին են հաշիւի առնվում, քանի վոր
դրանց համար յեկամտաբերութեան ամէլի բարձր նորմաներ են
սահմանված, քան հացահատիկային մշակույթների համար:

Մարդագործութեանից ստացված յեկամուտը վորոշելիս հաշ-
վի յեն առնվում անտեսութեան բոլոր խոտհարքները (Վրովի, ան-
ջրդի և այլն):

Առանձին վայրերում շատ մարդագետիներ կան, և դրանք բո-
լորն եւ չեն հնձվում, ուստի այդ շրջաններում հաշիւ յեն առնվում
միմիայն մշտապես հնձվող տարածութեանները: Բայց տարբեր տե-
սակի խոտհարքների յեկամտաբերութեանը նույնը չի: Որինակ՝ Վրո-
մարդագետիներն անջրդի մարդագետիներին ալիւի հատույթների
են, ինչպէս և վորոշ այգիներ տարբերվում են ուրիշ այգիներից,
ուստի և դրանց համար յեկամտաբերութեան տարբեր նորմաներ են
սահմանվում:

ՎՈՋ ԳՅՈՒՂԱՏԵՏԵՍԱԿԱՆ ՎԱՍՏԱԿԻ ՀԱՐԿՈՒՄԸ

Այսպիսով ուրեմն, կորանտեսականի դուրանտեսութեանից
ստացած յեկամուտը հարկվում է ըստ յեկամտաբերութեան նորմա-
ների, իսկ ինչ վերաբերում է վոջ դուրանտեսական վաստակին,
այսպէս նրա չափը յուրաքանչյուր անտեսութեան մեջ վորոշվում է
փոխ թե ըստ յեկամտաբերութեան նորմաների, այլ դուրանտեսական հար-
կային հանձնաժողովների կողմից: Այստեղ կարեւոր է հիշել, վոր
հարկվում է վոջ—դուրանտեսական այն վաստակը, վոր կորտըն-
տեսականներն ունեցել են նախորդ տարում, այսինքն՝ 1932 տա-
րում հարկվում է այն յեկամուտը, վորը ստացված է յեղել 1931թ.
հունվարի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը

Հետեւապէս, այն յեկամուտը, վոր կորանտեսականն ունեցել է
վոջ—դուրանտեսական դարձումից 1931 թ. դեկտեմբերի 31-ից
հետո, ներկա տարում չի հարկվում:

Վոջ—դուրանտեսական վաստակը կարելի յե յերկու խմբի
բաժանել՝

Առաջին խումբ վոջ վարձու աշխատանքից ստացված յեկա-
մուտն, այսինքն, աշխատավարձը: Յերրորդ խումբ—վոջ վարձու
արտագնացների վաստակը: Յերրորդ խումբ—ամեն տեսակի անայ-
նագործական—արհեստային և ուրիշ վաստակներ:

Կանգ առնենք այդ խմբերից յուրաքանչյուրի վրա առանձնա-
պէս:

ԻՆՉՊԵՍ Ե ՀԱՐԿՎՈՒՄ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁԸ

Նախ և առաջ պետք է ընդգծել, վոր յեթե աշխատավարձի մի
մասը դուրհարի յենթարկվել է, այսպէս նրա մյուս մասն արդեն չի
կարող յեկամտահարկով հարկվել: Այլ խոսքերով, չի կարելի աշ-

խառնաժամերը կրկնակի հարկել, այսինքն, դյուղում հարկել դյուղ-հարկով, իսկ քաղաքում նորից հարկել յեկամասհարկով:

Հարկվում է վոչ թե ամբողջ աշխատավարձը, այլ միմիայն նրա մի մասը: Որոնքով սահմանված է, վոչ յեթե բանվորը կամ դյուղա-ցին իր տնտեսութան մեջ է ապրում, ապա հարկվում է նրա աշխա-տավարձի 15%, իսկ յեթե նա դրսումն է ապրում՝ 10% միայն:

Հետևյալն է, յեթե կոլտնտեսական Մարեցովն աշխատում է գործարանում՝ կամ ծառայում է իր դյուղից վոչ հեռու հիմնա-րկութան մեջ, մշտապես ապրում է իր տնտեսութան մեջ, կամ թե գոնե 1-2 անգամ չարաթվա ընթացքում տանն է լինում, իսկ մեկ տարում վաստակել է 700 ռ., ապա դյուղահարկի պետք է յենթարկ-վի այդ գումարի 15%, կամ 105 ռուբլի:

Եթե կոլտնտեսական Մարեցովը քաղաքում աշխատեր, այսին-քն չապրեր իր տնտեսութան մեջ, ապա այդ 700 ռ. գումարից պետք է հարկվեր 10% միայն, կամ 70 ռուբլ.:

ԻՆՁՊԵՍ Ե ՀԱՐԿՎՈՒՄ ԱՐՏԱԳՆԱՑՆԵՐԻ ՅԵԿԱՄՈՒՏԸ

Արտադնացները սովորաբար վարձու յեն աշխատում է աշխա-տավարձ ստանում: Դրա հետ միասին արտադնացների մեջ բաժա-կանին շատ տնայնագործներ, արհեստավորներ կան, վորոնք դըր-սում վարձու չեն աշխատում: Այդ խմբերից յուրաքանչյուրը տար-բեր է հարկվում:

Վարձու աշխատող արտադնացների վաստակից հարկվում է 20%:

Վոչ—վարձու աշխատող արտադնացներն ավելի բարձր են հարկվում՝ վաստակի 40%:

ԻՆՁՊԵՍ ԵՆ ՀԱՐԿՎՈՒՄ ՏՆԱՅՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՅԵՎ ԱՐԶԵՍՏԻ ԶԲՈՂ ՄՈՒՆԲՆԵՐԸ.

Գյուղական հարկային հանձնաժողովը, ղեկավարվելով հարկա-տուի է նրա համագյուղացիների ցուցմունքներով և այլ տեղեկու-թյուններով, վորոշում է ընդհանուր յեկամուտն, այսինքն՝ տնայ-նագործական—արհեստի զբաղմունքներից մեկ տարվա ընթացքում ստացված յեկամուտը:

Այդ գումարից պետք է դուրս հանել ձեռնարկութան կամ ար-հեստի արտադրական ծախսերը՝ վառելիքի, հումքի, մեքենայի վե-րանորոգման, ձիու կերի և այլ ծախսերը: Հարկվում է նման յեղա-նակով ստացված վոչ թե ամբողջ գումարն, այլ նրա մի մասի սահ-մանված տոկոսը:

Իսկ վո՞ր մասն է հարկվում: Վոչ վարձու աշխատող արտա-դնացների վաստակի նկատմամբ, ինչպես մենք արդեն ասացինք, 40% է սահմանված: Տեղական տնայնագործական և արհեստի զբաղմունքներից, ինչպես և վոչ—գյուղատնտեսական այլ վաստա-

կից ստացված յեկամուտը մոցվում է հարկվող գումարի մեջ վոչ պակաս քան 40% և վոչ ավելի քան 60% չափով:

Մարդային կամ յերկրային գործադիր կոմիտեն իր վորոշման մեջ պետք է մատնանչի, թե այդ վաստակի վո՞ր մասն է (ընդհանուր յեկամուտի տոկոս) հարկվում:

Կոոպերացված տնայնագործներին արտոնություն է տրվում, 25% չափով:

Դա նշանակում է, վոր յեթե մարդգործկոմը վորոշել է, թե տնայնագործական և արհեստի զբաղմունքներից ստացված վաս-տակը պետք է հարկել 60% չափով, ապա կոոպերացված տնայնա-գործներին նկատմամբ այդ տոկոսը մեկ քառորդով իջեցվում է, այսինքն, իջեցվում է մինչև 45%:

Որոնքում մի շատ կարևոր ցուցում կա այն մասին, վոր յեթե կոլտնտեսականը հաշվառման պահին, այսինքն՝ մոտավորապես 1932 թ. մայիսին, արդեն չի զբաղվում այն արհեստներով, վորոնք նախընթաց տարում նրան վոչ—գյուղատնտեսական վաստակ էլին տալիս, ապա դյուղի հարկային հանձնաժողովը կարող է այդ տն-ցյալում վաստակած գումարը հարկումից ազատել:

Պետք է հիշել, վոր չի հարկվում կոլտնտեսականի վոչ—գյու-ղատնտեսական վաստակի այն մասը, վորը նա կոլտնտեսութան է հանձնել: Հետևապես, յեթե կոլտնտեսական Չեքովը, կորոն-տեսությունից դուրս եր վաստակում 800 ռ., կոլտնտեսութանն է հանձնել 60 ռ. ապա կոլտնտեսականի յեկամուտի 740 ռ. է հարկվում միայն:

Մակայն կոլտնտեսականների վոչ— գյուղատնտեսական վաս-տակն ամբողջովին չի հարկվում:

Հարկումից ազատվում է՝ ստորին խորհրդային և հասարակա-կան ընտրովի պաշտոններ ունեցող, որինակ՝ չըրգործկոմում, գյուղխորհրդում, փոխտնության կոմիտեում, կոլտնտեսական-ների աշխատավարձը: Հարկից ազատվում է նաև այն անձանց աշ-խատավարձը, վորոնք սպասարկում են հիվանդանոցները, դըրոց-ները և այլն: Դրանց ցուցակը շատ մեծ է և զետեղված է որոնքի 33-րդ հոդ.: Ընդ վորում հարկից ազատ է վոչ միայն այն մասը, վորը մնում է կոլտնտեսականի տնտեսութան մեջ, այլև այդ աշ-խատավարձի կոլտնտեսութան ոգտին կատարվող մասհանումները:

ԻՆՁ ԶՍՓՈՎ Ե ՀԱՐԿ ԳԱՆՁՎՈՒՄ ԿՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻՑ

Եթե կոլտնտեսականի չհանրայնացված հարկվելիք յեկա-մուտը մեկ տնտեսութան մեջ 50 ռ. բարձր չի, ապա հարկը գանձ-վում է ըստ կայուն դրույքի, 4ռ. չափով:

Մեկ տնտեսութան մեջ 50 ռ. ավելի յեկամուտ ունեցող կոլ-տնտեսականները հարկվում են դրյուքների հետևյալ աղյուսակի համաձայն՝

Մեկ տնտեսության յեկամտի հարկից չափը

Մեկ տնտեսության յեկամտի հարկից չափը

50 ա. բարձր և մինչև 100 ա.	4 ա. + 2 կ.	50 ա. բարձր և մինչև 100 ա.	4 ա. + 2 կ.
100 ա. » » 150 ա.	5 ա. + 7 կ.	100 ա. » » 150 ա.	5 ա. + 7 կ.
150 ա. » » 200 ա.	8 - 50 + 10 կ.	150 ա. » » 200 ա.	8 - 50 + 10 կ.
200 ա. » » 300 ա.	13 - 50 + 13 կ.	200 ա. » » 300 ա.	13 - 50 + 13 կ.
300 ա. » » 400 ա.	25 - 50 + 17 կ.	300 ա. » » 400 ա.	25 - 50 + 17 կ.
400 ա. » » 500 ա.	43 - 50 + 22 կ.	400 ա. » » 500 ա.	43 - 50 + 22 կ.
500 ա. » » 700 ա.	65 - 50 + 27 կ.	500 ա. » » 700 ա.	65 - 50 + 27 կ.
700 ա. » » »	119 - 50 + 30 կ.	700 ա. » » »	119 - 50 + 30 կ.

տնտեսություններին հարկի դրույքից ըստ վորում յերկու անաշխատունակ անդամ ունեցողի 5% չափով զեղչ և արվում, 3 անդամ ունեցողներին՝ 10%, իսկ չորս և ավելի անաշխատունակ ունեցողներին 15% :

Այդպես աշխատող և կառուցված, վոր մինչև 50 ա. յեկամտից կորտնտեսականը 4 ա. հարկ և վճարում :

Յեթե յեկամտն, 80 հարկի յե, ապա այդ դումարի առաջին 50 ա. հարկ և վերցվում 4 ա., իսկ մնացած 30 ա.՝ 2 կ. յուրաքանչյուր ուրլուց : Այսպիսով 80 ա. յեկամտ ունեցող, կորտնտեսականից հարկ և վերցվում ընդամենը 4 ա. 60 կ., ավելի քիչ քան մեկտնտեսից :

Բացի այդ, կորտնտեսականը յոչոր արտոնություններ և ստանում իր տնտեսության հանրայնացված մասի նկատմամբ : Այս բոլորի հետևանքը լինում և այն, վոր կորտնտեսականի յուրաքանչյուր տնտեսությունից շատ քիչին հարկ և վճարում :

ՍԱԿԱՎԱԶՈՐ ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՐԿԻՑ ԱԶԱՏՎՈՒՄ ԵՆ

Սակավագոր կորտնտեսություններին հարակից աղատելու գործը պետք և հատուկ ուշադրության կենտրոնը դարձնել : Այս աշխատանքը գյուղխորհուրդները կատարում են գյուղի հասարակության հետ միասին : Վորպեսզի արտոնությունը ողտված լինեն կորտնտեսականներից նրանք, ովքեր իրոք այդ կարիքն ունեն, հետովյալ կարգն և սահմանված. գյուղի հարկային հանձնաժողովները կազմում են սակավագոր կորտնտեսականների ցուցակը, այն քննում են գյուղի հասարակության և կորտնտեսականների հետ և ոտուզում են կատարում պարզելու համար, թե վորքան և սակավագոր տվյալ տնտեսությունը :

Ստուգումից և քննությունից հետո միայն ցուցակը հանձնվում և հարկային հանձնաժողովին, վորը և վորոշում և թե կորտնտեսականներից ովքեր պետք և հարկից խալառ ազատվեն և ովքեր՝ մասնակի կերպով :

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿՈՒՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՐԿԻՐ ԲԱՆԱԿԱՑԻՆՆԵՐԻՆ

Կարմիր բանակայինները, նախկին կարմիր գվարդիականներն ու կարմիր պարադանները, հաշմանդամության առաջին յերեք խմբերին պատկանող հաշմանդանները, ռազմականացված պահակության, միլիցիայի և քրեական հետախուզության մարմիններում աշխատողները, վորոնք, ինչպես մենք վերն առաջինը, արտոնություն են ստանում կորտնտեսության մեջ, դրանից դուրս արտոնություն են վայելում նաև իրենց վոր՝ հանրայնացված յեկամտի հարկման ժամանակ :

Յեթե կորտնտեսականի բնտանիքը նման անդամներ ունի և յեթե վոր՝ հանրայնացված յեկամտի նկատմամբ հաշված հարկը 10 ա. ավելի չի, ապա կորտնտեսականի բնտանիքն այդ հարկից խալառ ազատվում և : Իսկ յեթե հարկը 10 ա. ավելի յե, ապա այդ դումարից զեղչ և արվում՝ հարկի տարբեր դումարներից ստարյեր չափով հետևյալ կերպ՝

Մեկ տնտեսության վրա հաշված հարկի չափը	Ձեզ և զրվում հարկից առկաներով	
	Յեթե տնտեսութ. մեջ ուրիշ աշխատ. աղամարդ կա	Յեթե տնտեսութ. մեջ ուրիշ աշխատ. աղամարդ չկա
Մինչև 10 ա.	100	100
10 ա. ավելի և մինչև 15 ա.	75	90
15 ա. » » 20 ա.	50	75
20 ա. » » 30 ա.	35	50
30 ա. » » 50 ա.	25	35
50 ա. » » 75 ա.	15	25
75 ա. » » 100 ա.	5	10
100 ա. — — —	5	5

Մինչև 15 ա. հարկից զեղչ արվում և կամ 75% չափով, յեթե տնտեսության մեջ կան ուրիշ աշխատունակ աղամարդիկ, կամ 90 % , յեթե այդպիսիները չկան :

Մինչև 20 ա. հարկից զեղչ ավելի քիչ և արվում՝ 50 կամ 75% : 20-ից բարձր և մինչև 30 ա. հարկից՝ 35 կամ 50% և այլն :

ԿՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՏՈՒԺԱԾ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՐԿԻՑ ԱԶԱՏՎՈՒՄ ԵՆ

Պայքարելով խորհրդային իշխանության և կորտնտեսությունների դեմ՝ կուլակը վոր մի ջանք չի խնայում և միջոցների մեջ խրաբուխ չի դնում : Կուլակը կանգ չի առնում կորտնտեսականների, գյուղի աղախիլանների պայանության առաջ, հրդեհում և նրանց գոյքը և այլն :

Պարզ է, վեր այն կոլտնտեսականներին և մենատնտեսներին, վորոնք տուժել են կուլակուլթյան բռնությունից, պետք է տմեն տեսակի ողնություն հասցնել: Մասնավորապես այդ ողնությունն արտահայտվում է նրանով, վոր դուրզարկից խալած ազատվում են այն տնտեսությունները, վորոնք պատկանում են կուլակուլթյան դեմ յեղելիներ ունենալու համար վերջինների կողմից սպանված անձանց աշխատակիցներին և անչափահաս յերեխաներին:

Հարկից խալած ազատվում են նաև այն տնտեսությունները, վորոնք պատկանում են իրենց պարտականությունների կատարման ժամանակ սպանված անտառային աշխատողների աշխատակիցներին և անչափահաս յերեխաներին:

ԿՈՆՏՐԱԿՏԱՑԻԱ ԿՆՔԱԾ ԿՈՒՆՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐՆ ԻՍՊԱՌԱՐ ԶԱՏՎՈՒՄ ԵՆ ԳՅՈՒՂՀԱՐԿԻՑ

Գյուղհարկի որենքում ստված է, թե հարկումից խալած ազատվում են այն կոլտնտեսականների տնտեսությունները, վորոնք կոնտրակտացիա յեն կնքել արդյունաբերության, անտառամթերումների, փայտամշակումների այլ և տրանսպորտում, խորհրդատեսություններում, պետական շինարարության վրա և սպառողական ու բնակարանային շինարարական կոոպերացիայի դեմով աշխատելու համար:

Շատ կարևոր է, վորպեսզի այդ արտոնության մասին ըստ հնարավորության կոլտնտեսականների լայն մասսաները տեղյակ լինեն: Մրա հետ միասին պետք է հիշել, վոր յեթե կոլտնտեսականը մինչև կոնտրակտացիայի ժամկետը լրանալը հեռանա աշխատանքից, ապա նա զրկվում է արտոնությունից:

Բացի այդ, հատուկ արտոնություն է սահմանված անտառամթերման աշխատանքով զբաղվածների համար՝ հարկից խալած ազատվում է կոլտնտեսականի այն վաստակը, վոր նա ստացել է 1931 թ անտառամթերումներին մասնակցելու համար, ընդվորում այդ արտոնությունը տրվում է բոլոր կոլտնտեսականներին, անկախ այն հանգամանքից՝ կնքել է նա կոնտրակտացիա, թե վոչ:

ՄԱՑԱԾ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Կանգ առնենք նաև դադիթողներին և տարերային աղետների առթիվ արվող արտոնությունների վրա: Կոլտնտեսությունը մի այլ վայր դադիթելու դեպքում, կոլտնտեսականներն իրենց վոչ-հանրաբացրած յեկամտի նկատմամբ հարկումից ազատվում են նույն ժամկետներով, ինչ սահմանված է կոլտնտեսության համար, այնպես՝ 2, 3, 4 և 6 տարվա ընթացքում: Տնտեսության հարկ չվճարելու ժամկետը կախված է այն բանից, թե ինչ հողերի վրա յե նա աղետի տալիս (մշակված, խամ, կոճղահատման կարգով), իսկ մեր Միության ծայրամասերը տեղափոխվելու դեպքում, այդ ժամկետն յերկարաձգվում է մինչև 10-15 տարի:

Կոլտնտեսականների տնտեսության մեջ կարող է մի վորեն աղետ տեղի ունենալ, վորն այս կամ այն վնասը կհասցնի՝ անտեսների անկում, հորեհ, ցանքի փչացում, աշխատունակ անձանքի հիվանդություն և այլն: Այդ դեպքերում դուրի հարկային հանձնաժողովը վորոշում է կրած վնասի չափը և ըստ այնի կամ սղատում է տնտեսությանը հարկումից, կամ ել արտոնություն տալիս:

ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՏԵՆԵԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԱՍՏԱՄԻՐ

Կոլտնտեսականների տնտեսության վոչ-հանրաբացրած մասը հարկելու ժամանակ, արտոնություններ են տրվում նաև տեխնիկական մշակույթների նկատմամբ:

Կտավատի և կանեփի ցանքերը, վոր մնացել են կոլտնտեսականների իրենց ոգտադործության տակ կհարկվեն վոչ թե դաշտամշակության յեկամտաբերության այն սվորական նորմաներով, վոր դործկումն է սահմանել տվյալ շրջանի համար, այլ կխտով չափով ինքցրած նորմաներով: Եթե, որինակ, տվյալ շրջանում դործկումը ցանքի յեկամտաբերության նորման մենատնտեսների համար սահմանել է մեկ տնտեսությունից 50 ու. ապա կոլտնտեսականների կտավատից կամ կանեփից ստացած վոչ-հանրաբացրած յեկամտաբ. վհարկվի 25 ուրբուլ նորմայով:

Բացի այդ, ազատվում է հարկից յերկարամաղ կտավատի և կանեփի տակ յեղած կոլտնտեսականների ցանքի տարածության ամբողջ ավելցուկը:

Շաքարի ճակնդեղի ցանքերը հարկումից խալած ազատվում են, իսկ բամբակի ցանքերը, չնայած դրանց բարձր յեկամտաբերության, հացի ցանքերի նորմաներով են հարկվում: Նույն արտոնությունը վայելում են և մենատնտեսները:

ԿՈՒՆՏԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԸ ԶԵՆ ՀԱՐԿՎՈՒՄ

Ուսանձին տեղ են գրավում նոր որենքում կենդանաբուծության դարդացման հարցերը: Ուստի, ազատելով հարկումից կոլտնտեսությունների անասունները, այնուհետև դուրս հանելով հարկումից կոլտնտեսական ֆերմաների ամբողջ ընդհանուր յեկամտաբ. բազայի նպաստավոր պայմաններ ստեղծելով կերի բազան ընդարձակելու համար, դուրզարկի նոր որենքը հարկումից խալած ազատում է այն անասուններին, վորոնք կոլտնտեսականի իր ոգտադործման մեջ են դոնվում:

Այս բոլոր արտոնությունները, հացամթերման, անասնամթերման և դուրդատնտեսական մթերքների վաճառելու կարգի մասին կուսակցության և կոտավարության ունեցած վերջին վորոշումների հետ միասին, իրենց սուր ծայրով ուղղվում են դեպի դուրս:

զատնտեսության հետագա վերելքը, հացի արտադրությունը, կենդանաբուծության ուժեղ զարգացումը, կոլտնտեսությունների, կոլտնտեսականների և աշխատավոր մենատնտես գյուղացիների խթանը արտադրած գյուղատնտեսական մթերքները վաճառելու գործի ծավալումը: Անրաժեշտ և, մյուս այս բոլորի մասին տեղյակ լինեն կոլտնտեսական գյուղացիության և աշխատավոր մենատնտեսների ըստ հնրավորության յայն մասաները: Դա հիմքում կխախտի կուլակների այն ազդեցության, վոր ուղղված և կուլակցության և կառավարության հիշված ձևաորակումների դեմ:

Անհրաժեշտ և ապահովել ամենից նպատակավոր պայմաններ առևտրի ծավալման համար (այսինքն, նախապատրաստել չուխաները, կահավորել կրպակները, խանութները, վրանները, չուխակնող կոլտնտեսականների և մենատնտեսների սպասարկման գործը և այլն), վերջապես, անհրաժեշտ և վճարար պայքարել առևտրի ծավալմանը խանդարելու, կուլակցության և կառավարության վորսչումները խեղաթյուրելու փորձերի դեմ:

Հատուկ ուշադրություն պետք և դարձնել այն բանին, վոր պետքի թույլ չտրվի մասնավոր առևտրականներին խանութներ և կրպակներ բացելու, այլև ամեն կերպ արմատախիլ անել միաշնորհներին և սպեկուլյանտներին, վորոնք ձգտում են շահագործել բանվորներին և գյուղացիներին:

ԻՆՁՊԵՍ ԵՆ ՀԱՐԿՎՈՒՄ ՊԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Նախ և առաջ պետք և հիշել, վոր պարզ ընկերություններն այլ կերպ են հարկվում, քան կոլտնտեսությունները:

Այդ ընկերությունները (բանջարանոցային, այգեգործական և այլն) հարկվում համար սահմանված և այնպիսի կարգ, վոր ընկերության յեկամուտը բաժանվում և նրա անդամների միջև և հարկվում ըստ յուրաքանչյուր անդամի տնտեսության:

Հետևապես, կոլտնտեսության մեջ հարկը նրա վարչությունն և վճարում, իսկ ընկերության մեջ հարկը վոր թե վարչությունն և վճարում, այլ ընկերության առանձին անդամները:

Յենթադրենք, թե այգեգործական ընկերության մեջ 20 անտեսություն են մտել: Այդին համատեղ մշակելուց ընկերության ստացած յեկամուտը՝ յեկամուտը ընկերության նորմաներով՝ կադմում և 2000 ուրլի:

Այդ 2000 ու., ընկերության վարչության ցուցումների համեմատ, պետք և բաժանել ընկերության անդամների միջև:

Եթե ընկերության վարչությունը վորոշած լինի յեկամուտը հավասարապես բաժանել, ապա ընկերության յուրաքանչյուր անդամի անհատական տնտեսությունից ստացված յեկամուտն մենք պետք և ամենացնել 100-ական ուրլի և ընկերության յուրաքանչյուր անդամի հարկը պիտի հաշվելինք ըստ այն դրույքների, վորոնք սահմանված են մենատնտեսների համար:

Գյուղհարկն անց են կացնում շրջգործկոմները, շրջֆինրաժիսները, շրջանային և գյուղական հարկային հանձնաժողովները: Այդ կադմակներություններից յուրաքանչյուրն իր վորոշ պարտականություններն ունի:

Տնտեսությունների համար քարտեր կազմելը, յեկամուտը հաշվառումը, հարկի հաշվելը, հարկաթերթեր լրացնելը և հարկատուներին հանձնելը գյուղխորհրդի վրա յե դրված: Գյուղխորհուրդը պարտավոր և ամեն տեսակի տեղեկանքներ, հաշվառման քարտերից թաղվածքներ և այլ նյութեր ստալու: Բացի այդ, գյուղխորհուրդը պետք և ծանոթացնի յնակչությանը գյուղհարկի որևէ ճիշտ և թե ինչպես պետք և անցկացնի այդ որևէք:

Առանձնահատուկ կարևոր նշանակություն ունի գյուղական և շրջանային հարկային հանձնաժողովների աշխատանքը:

Վորպեսզի գյուղհարկը ճիշտ անցկացված լինի, այսինքն, ճիշտ իրադրոժի կուլակցության քաղաքականությունը գյուղում, գյուղխորհուրդներին և շրջգործկոմներին կից կադմակներվում են հարկային հանձնաժողովներ:

Ինչ և անում գյուղական հարկային հանձնաժողովը: Այդ հանձնաժողովը հաշվի յե առնում կոլտնտեսականների և մենատնտեսների ունեցած յեկամուտը, այսինքն, հողի, յանասունների վոր—գյուղատնտեսական վաստակի գումարը, քննում և հարկման սխալ լինելու դեմ տրված դանդառները: Նույն հանձնաժողովները կազմում են այն կուլակային տնտեսությունների ցուցակը, վորոնք պետք և անհատական կարգով հարկվեն, սահմանում են թե վոր տնտեսությունները սակավագործության պատճառով պետք և ազատվեն հարկումից, վոր մենատնտեսներն են յեկամուտ ունեցել չուխայում գյուղատնտեսական մթերքներ վաճառելուց, այլև այդ յեկամուտի չափը և, վերջապես, քննում են ամեն տեսակի դանդառներ և վիճումներ հարկը կիրառելու ժամանակ թույլ տված սխալների, արտոնություններ ու դեղձեր տալու և այլ հարցերի վորաբերյալ:

Շրջանային հարկային հանձնաժողովը վերջնականապես հաստատում և անհատական կարգով հարկվողների և այն սակավագործների ցուցակը, վորոնք պետք և հարկից ազատվեն, ու ազատում և հարկից կոլտնտեսությունները, հաստատում և գյուղական հարկային հանձնաժողովների կողմից հաստատված մենատնտեսի վրա այն յեկամուտը, վորը նրանք ստացել են իրենց արտադրանքը չուխայում վաճառելուց և վոր—գյուղատնտեսական վաստակները: Այդ նույն հարկահանձնաժողովները քննում են նաև ամեն տեսակի դանդառներ և միջնորդություններ:

Վորպեսզի այդ հանձնաժողովները ճիշտ կատարեն իրենց վրա դրված պարտականությունները, գյուղական հարկային հանձնաժողովի նախագահ նշանակվում և գյուղխորհուրդի նախագահը,

խակ շրջանային հարկային հանձնաժողովի նախագահ՝ շրջործկոմի նախագահը: Հարկահանձնաժողովի կազմի մեջ, վորպես անդամներ, պետք է անպայման մտնեն՝ կոլտնտեսականների, գյուղացիական փոխադնություն կոմիտեների, պրոֆ. կազմակերպությունների, հողային և ֆինանսական և այլ մարմինների ներկայացուցիչները:

Ընկնում են դեպքեր, յերբ հարկային հանձնաժողովների մեջ ընկնում են կուլակներ, ծախապուրկներ: Շատ հասկանալի չէ, վոր նրանք աշխատող կոլտնտեսականների, միջակների և չքավորների շահերը չեն պաշտպանում, այլ դործում են իրենց շահերի համար: Յուրաքանչյուր կոլտնտեսական պետք է բոլոր միջոցները ձեռք առնի, վորպեսզի հարկային հանձնաժողովների մեջ ընտրվեն լավագույն և ամենայն վստահություն վայելող անձինք: Կուլակները և նրանց ծախապուրկները հարկային հանձնաժողովի մեջ տեղ չպիտի ունենան:

ԲՈՂՈՔԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Գանդատները տրվում են գյուղխորհուրդին, վորը պետք է ստուգի, թե արդյոք բոլոր վստաստվածները ու անհրաժեշտ տեղեկանքներն են վերցված դանդառուն, թե վոչ, և անմիջապես հանձնի ամբողջ նյութը հարկային հանձնաժողովին: Գյուղական հարկային հանձնաժողովների վորաշումները կարելի չէ բողոքարկել շրջանային հարկային հանձնաժողովին:

Գանդատները պետք է տալ սահմանված ժամկետներին՝ յեկամտի սխալ հաշվառման, արտոնությունների սխալ հատկացման, հարկը սխալ հաշվելու դեմ դանդառներ տրվում են վոչ ուշ, քան հարկաթերթն ստնալուց մեկ ամսվա ընթացքում:

Տարերային աղետների առթիվ արտոնություններ ստանալու վերաբերյալ գիմումները, յեթե աղետը տեղի չէ ունեցել մինչև յեկամտի աղբյուրները հաշվի առնելը, տրվում են մինչև հաշվառում կատարելը: Մնացած դեպքերում գիմումները տրվում են աղետը տեղի ունենալուց 15 օրվա ընթացքում:

Ի հարկե, շրջործկոմների և գյուղխորհուրդների պաշտոնատար անձանց սխալ գործողությունների և գեղծումների դեմ շրջործկոմին, շրջանային դատարանին և այլ բարձրագույն մարմիններին դանդառները կարելի չէ տալ ամեն ժամանակ: Վոչ մի վերջնական ժամկետ նման դանդառների համար չի սահմանված:

Բոլոր դանդառները պետք է քննության աննվին վոչ ուշ, քան մեկ ամսվա ընթացքում: Դա այն հաշվով է սահմանված, վորպեսզի այդ աշխատանքը ավարտված լինի մինչև հարկ վճարելը: Բայց յեթե ինչ-ինչ պատճառով դանդառը չի քննված, աշխատանքային հարկը պետք է վճարել, քանի վոր ըստ որևէ դանդառ տալը չի կատարում հարկի վճարումը:

Յերբ արդեն ավարտված են հարկ հաշվելու և արտոնություններ տալու աշխատանքները, յուրաքանչյուր կոլտնտեսականին տրվում է հարկաթերթ, վորի մեջ ճիշտ նշվում է, թե վոր ժամկետին հարկի վոր մասը պետք է վճարել:

Միութենական որևէքում առանձին դաշնակից հանրապետությունների համար գյուղհարկի վճարման հետևյալ ժամկետներն են սահմանված:

Դաշնակից հանրապետություններ	Պետք է մուծվեն հանրապետության հարկը առկաներով			
	Առ 1/9	Առ 1/10	Առ 15/11	Առ 15/12
Բ. Ս. Ֆ. Ս. Ղ.	20	20	35	25
ՌԻ. Ս. Ղ. Ղ.	20	30	40	10
Բ. Ս. Ղ. Ղ.	15	15	45	25
Ա. Ս. Ֆ. Ս. Ղ.	—	25	45	30
Ուզբ. Ս. Ղ. Ղ.	—	30	50	20
Թուրք. Ս. Ղ. Ղ.	—	40	40	20
Տաջ. Ս. Ղ. Ղ.	—	30	50	20

Դաշնակից հանրապետությունների կառավարությունները, յերկրային և մարդային գործադիր կոմիտեներն առանձին շրջանների և գյուղերի համար իրենց ժամկետներն են սահմանում: Հարկատուն պետք է վճարի հարկը՝ հարկաթերթի մեջ հիշատակված ժամկետներում:

Այն ամենից, ինչ մինչև այժմ ասել ենք, յերևում է, վոր խորհրդային իշխանությունն այնպես է կառուցել գյուղհարկի որևէք, վորպեսզի ապահովված լինի վերջինի ճիշտ կիրառումը, այլև գյուղի լայն աշխատավորության և, առաջին հերթին, կոլտնտեսականների և կոլտնտեսությունների շահերը: Բայց հարկատուներն էլ պարտավոր են ճշտիվ կատարել իրենց պարտականությունները: Ուստի յեթե հարկատուն ծածկի իր յեկամուար, որինով՝ վոչ գյուղատնտեսական վստասկը կամ մի վորևէ այլ խախտում թույլ տա, նա ըստ որևէքի պատասխանատվության կենթարկվի:

Հարկը պետք է ժամկետին վճարել, ընդվորում յուրաքանչյուր կոլտնտեսական պետք է ինքը ձգտի վճարելու հարկը մինչև ժամկետը յրանալը և որինով ծառայի մեծատնտեսին: Յեթե հարկը ժամանակին չվճարվի, ապա դրան կաղեկանա տույժ: Կոլտնտեսությունը տույժ է վճարում ուրբուր $\frac{1}{10}$ կող. յուրաքանչյուր ժամկետանց օրվա համար, կոլտնտեսականը և մեծատնտեսը՝ $\frac{2}{10}$ կող.: Իսկ կուլակները՝ 1 տոկոս, այսինքն, հարկի մեկ ուրբուր $\frac{1}{10}$ կողակ յուրաքանչյուր ժամկետանց օրվա համար:

Կուլակներինց հարկը պետք է գանձել հարկաթերթը հանձնելուց անմիջապես հետո: Կուլակները վոչ միայն աշխատում են հարկը չվճարել, այլև աղիտացիա յեն մղում հարկը վիժեցնելու համար:

Վճարումից խուսափելու կամ ժամկետները յերակարած գելու բոլոր փորձերը պետք է ամենապճտական միջոցներով կասեցնել: Հարկը ժամանակին ստանալու համար պետք է իսկույն եեթ արգելք դնել կուլակներին գույքի վրա: Պետք է միջոցներ ձեռք առնել, վորպեսզի կուլակը չկարողանա վաճառել և ծածկել իր գույքը:

ԱՊԱՀՈՎԵԼ ԳՅՈՒՂՀԱՐԿԻ ԿԱՆՈՆԱՎՈՐ ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ

Գյուղհարկը քաղաքական և անտեսական խոշոր նշանակություն ունի: Նա միշտ յեղել է և այժմ էլ հզոր զենք և պրոլետարական պոտիժյան ձեռքում՝ դասակարգային քաղաքականությունը գյուղում անցկացնելու, գյուղատնտեսությունը վերակառուցման համար:

Հատուկ արտոնություններ սահմանելով կոլտնտեսությունների և կոլտնտեսականների համար, սակավագոր անտեսությունների հարկից ազատելով, կուլակներին անհատական կարգով հարկելով, խորհրդային իշխանությունը նպատում է հետագա կոլեկտիվացմանը, կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-անտեսական ամրապնդմանը, գյուղատնտեսության հետագա վերելքին, խորհրդային գյուղատնտեսական մթերքների առևտրին:

Ուստի, վորպեսզի ապահովված լինի հարկի ճիշտ կիրառումը, գյուղի խորհրդային վոլղ հասարակայնությունը պետք է լծվի այդ աշխատանքին:

Միմիայն դասակարգային գիծ անցկացնելով գյուղհարկի գումարը գյուղի առանձին խմբերի միջև ճիշտ բախելու գործում, կարելի չէ ապահովել հարկի լրիվ և ժամանակին մուծումը:

Դրա կապակցությամբ կարևորագույն խնդիր է՝ պարզաբանել վոր գյուղհարկի բաշխման դասակարգային գիծն արտահայտվում է նրանում, վոր կուլակները ավելի բարձր են հարկվում, քան կոլտնտեսությունները, կոլտնտեսականները և աշխատավոր մենատնտեսները:

Հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնել այն բանին, վորպեսզի որենքով սահմանված արտոնությունները լրիվ և ժամանակին կիրառվեն: Միաժամանակ պետք է անչեղորեն անցկացնել որենքի պահանջը՝ վոչ մի կուլակ չպետք է ոգտվի այն արտոնություններով, վոր կոլտնտեսություններին և մենատնտեսներին են տրվում: Բոլոր կուլակային տնտեսությունները պետք է անհատական կարգով հարկվեն: Այս դեպքում միայն ապահովված կլինի գյուղհարկի ճիշտ կիրառումը:

Բացի լայն բացատրական կամպանիա տանելուց, անհրաժեշտ է ոգնել գյուղխորհրդներին՝ գործնական աշխատանք կատարելու:

Հարվածայնություն, սոցմրցման մեթոդները, բուխիրը և հասարակական աշխատանքների այլ ձևերը պետք է լրիվ կիրառվեն գյուղհարկի կիրառման ժամանակ:

Սուանց կոլտնտեսական ակտիվ ոգնություն գյուղհարկը կատարել չի կարելի: Յուրաքանչյուր ակտիվիստ—կոլտնտեսականի խնդիրն է՝ ոգնել իր հարկանին պարզելու թե արդյո՞ք ճիշտ են հաշված գյուղհարկի գումարները և յեթե սխալներ կան, ոգնել բոլոր քարկելու: Դրա հետ միասին պետք է ոգնել և գյուղխորհրդին հարկի ճիշտ հաշվարկ կատարելու, ժամանակին հարկատուներին հայանելու՝ թե վորքան և նրանցից պահանջվում:

Բացի այդ, վոչ բոլոր կոլտնտեսություններում և կանոնավոր դրված հաշվետվությունը: Վոչ բոլոր կոլտնտեսությունները հմուտ հաշվառարներ և հաշվադահներ ունեն: Ուստի, կարելի չէ նախորդ ասել, վոր շատ կոլտնտեսություններ կդժվարանան հաշվետվության տվյալներով հարկը վորոշել: Անհրաժեշտ է ոգնել կոլտնտեսություններին ճիշտ հաշվել յեկամուտն ու հարկը, պայքարել կոլտնտեսություններում հաշվառում կազմակերպելու համար, կանոնավոր հիմքերի վրա դնել հաշվառումը:

Միմիայն հասարակական ուժերի մորիլիզացիայով, միմիայն առաջավոր կոլտնտեսական—հարվածայինների անմիջական մասնակցությամբ կարելի չէ հնոդությունը հաղթահարել դասակարգային թշնամիների գիմադրությունը, վորոնք, անշուշտ, կձգտեն խանդարելու գյուղհարկի կիրառումը:

Գյուղհարկի հաջող կիրառումը կախված է այն բանից, թե վորքան և զբաղված այդ գործի շուրջը կոլտնտեսականների և խորհրդային վոլղ հասարակայնություն ուշադրությունը և ապահովված նրանց մասնակցությունը, վորքան հաջող է անցկացված սոցիալական մրցումն ու հարվածայնությունը, վորքան լրիվ են գործնականում իրացված նոր յեղանակի աշխատելու մասին բնկ: Սուան լինի ցուցումները, վորքան լայն և ճիշտ են իրագործվում կյանքում՝ կոտակցություն և կոտավորություն այն վերջին կարևորագույն վորոշումները, վորոնք ուղղված են դեպի գյուղատնտեսական մթերքների խորհրդային արտորի հետագա ծախսումը և կոլտնտեսությունների կազմակերպչական-անտեսական ամրապնդումը:

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0866626

19

11

26113

Սրբազրեցին՝ Գար: Հակոբյան և Հովհ. Հակոբյան

Գեանքատի տպարան:

Գրափխ 7879 սրտովեր 2772 տիրած 1000

Հանձնված է արտադրութեան 26 ոգոստոսի 1932 թ.

Ստորագրված է տպագրելու 21 սեպտ. 1932 թ.